

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KYBERŠIKANNA NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE ŠKOLNÍ
V KAPLICI A HORNÍ STROPNICI**

Autor práce: Marcela Kubešová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Marcela Kubešová
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Prezenční
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Kyberšikana na Základní škole Školní v Kaplici a Horní Stropnici

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Cyberbullying at Školní Primary School in Kaplice and Horní Stropnice

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů):
RNDr. Růžena Ferebauerová

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2025

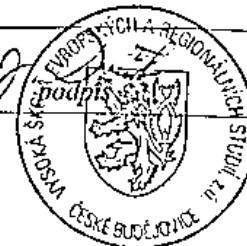
Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je zmapovat výskyt kyberšikany mezi žáky na Základní škole Školní v Kaplici a Horní Stropnici. Identifikovat její nejčastější způsoby projevu a navrhnout doporučení pro zlepšení prevence v této oblasti.

Student: Kubešová Marcela	10.12.2025 datum	Kubešová podpis
Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová	15.12.2025 datum	Ferebauerová podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	15.12.2025 datum	Svatoš podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	16.12.2025 datum	Sapík podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	16.12.2025 datum	Dušek podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce RNDr. Růženě Ferebauerové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KUBEŠOVÁ, M. *Kyberšikana na Základní škole Školní v Kaplici a Horní Stropnici: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 70 s. Vedoucí bakalářské práce. RNDr. Růžena Ferebauerová

Bakalářská práce se zabývá problematikou kyberšikany na druhém stupni základních škol, konkrétně na Základní škole Školní v Kaplici a Základní škole v Horní Stropnici. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy šikany a kyberšikany, popsány její formy, příčiny, následky, typologie agresorů a obětí, právní aspekty v České republice a Rakousku a možnosti primární prevence.

Praktická část prezentuje výsledky vlastního kvantitativního výzkumu realizovaného prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření mezi 82 žáky 7., 8. a 9. tříd. Cílem výzkumu bylo zmapovat výskyt kyberšikany, identifikovat její nejčastější formy projevu, zjistit úroveň informovanosti žáků o této problematice a jejich postoje k prevenci.

Klíčová slova: kyberšikana, prevence, základní škola, digitální bezpečnost, žáci druhého stupně

ABSTRACT

KUBEŠOVÁ, M. *Cyberbullying at the Primary School Školní Kaplice and Horní Stropnice. Bachelor's thesis.* České Budějovice: College of European and Regional Studies, 2026. 70 p. Supervisor: RNDr. Růžena Ferebauerová

The bachelor's thesis addresses the issue of cyberbullying at the lower secondary level of primary schools, specifically at the Primary School Školní in Kaplice and the Primary School in Horní Stropnice. The thesis is divided into theoretical and practical parts.

The theoretical part defines the basic concepts of bullying and cyberbullying, describes their forms, causes, and consequences, presents the typology of perpetrators and victims, discusses the legal aspects of cyberbullying in the Czech Republic and Austria, and outlines possibilities for primary prevention.

The practical part presents the results of the author's own quantitative research, conducted through an anonymous questionnaire survey among 82 pupils from the 7th, 8th, and 9th grades of both schools. The aim of the research was to map the prevalence of cyberbullying, identify its most common forms, determine the level of pupils' awareness of the issue, and explore their attitudes towards prevention.

Keywords: cyberbullying, prevention, primary school, digital safety, lower secondary pupils

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika práce.....	12
2 Vymezení základních pojmů.....	13
2.1 Šikana.....	13
2.2 Charakteristické rysy šikany	15
2.3 Dopady šikany na oběť	15
2.4 Kyberšikana.....	16
2.4.1 Kyberšikana přímá	17
2.4.2 Kyberšikana nepřímá	17
2.5 Agrese	17
2.6 Funkce agrese.....	18
2.7 Typy agresí.....	18
2.7.1 Reaktivní agrese	18
2.7.2 Proaktivní agrese.....	19
2.7.3 Přímá agrese	19
2.7.4 Nepřímá agrese.....	20
2.8 Agresor.....	23
2.9 Typologie agresora.....	23
2.9.1 Hrubíán.....	24
2.9.2 Slušňák	24
2.9.3 Srandista.....	25
2.10 Oběť	26
2.10.1 Pasivní oběť	26
2.10.2 Oběť–provokatér	26
2.11 Sociální sítě a online prostředí	27

3	Způsoby a druhy kyberšikany	30
3.1	Flaming	30
3.2	Kyberstalking	31
3.2.1	Případ z České republiky	31
3.3	Kyberobtěžování	32
3.4	Kybergrooming	32
3.4.1	Případ z České republiky	33
3.4.2	Případ ze zahraničí	34
3.5	Sexting	34
3.6	Body shaming	36
3.7	Happy Slapping.....	36
3.8	Očerňování (denigration)	37
4	Právní aspekty kyberšikany.....	38
4.1	Legislativní úprava v České republice	38
4.2	Legislativní úprava v Rakousku.....	39
5	Výzkumná část.....	42
5.1	Cíle a metoda výzkumu.....	42
5.2	Metoda vyhodnocení sběru dat a její výsledky	42
5.3	Vyhodnocení dotazníků	43
5.4	Diskuse.....	55
5.5	Porovnání s teoretickou částí	56
5.6	Křížová analýza dat.....	57
5.6.1	Vztah mezi časem stráveným na internetu a výskytem kyberšikany	57
5.6.2	Vztah mezi komunikací s neznámými osobami a rizikovým chováním.....	57
5.6.3	Vztah mezi zkušeností s kyberšikanou a ochotou svěřit se.....	57
5.6.4	Vztah mezi důvěrou ve škole a řešením kyberšikany	57
5.7	Návrh prevence kyberšikany na základě výsledků výzkumu	58
5.7.1	Prevence ve školním prostředí	58

5.7.2	Prevence ze strany rodičů.....	58
5.7.3	Prevence zaměřená na žáky	59
5.7.4	Shrnutí preventivních opatření.....	59
	Závěr	60
	Seznam použitých zdrojů	61
	Seznam zkratk	65
	Seznam tabulek a grafů	66
	Seznam příloh.....	67
	Přílohy	68

Úvod

Dnešní mladá generace prakticky žije v digitálním světě. Mobilní telefon, počítač nebo tablet, má dnes téměř každé dítě a ovládá ho často lépe než většina dospělých. Mladí na sociálních sítích komunikují s vrstevníky, nakupují, hledají informace a hrají online hry, v nichž mohou komunikovat i s neznámými osobami. Tyto platformy jim nabízejí široké možnosti osobního rozvoje a vzdělávání v různých oblastech.

Na druhé straně však tuto možnost mohou zneužívat jedinci, kteří v digitálním prostředí páchají protiprávní jednání a snadno zneužívají děti pro svůj prospěch. Děti si často neuvědomují, že i za obrazovkou na ně číhá nebezpečí. Za profilem se může skrývat úplně jiná osoba, než jakou vidí na ikonce. Především mládež se může snadno stát obětí zneužití svých osobních a intimních materiálů, čímž útočníci uspokojují své sexuální choutky nebo se finančně obohacují.

Veškeré jednání, které slouží k zneužívání potencionálních obětí a jejich opakovanému ponižování prostřednictvím komunikačních prostředků v internetovém prostředí, se označuje jako kyberšikana.

Kyberšikana představuje v současné době jedno z nejvíce diskutovaných a závažných témat v oblasti školního prostředí a digitální komunikace. Jedná se o moderní, vysoce rozšířenou formu šikany, která se šíří především prostřednictvím digitálních technologií a sociálních sítí¹. V posledních letech její výskyt výrazně narůstá v důsledku masivního nárůstu používání internetu a sociálních médií mezi dětmi a mladistvými. Podle dat České školní inspekce byla kyberšikana v posledních třech školních letech řešena na 32,2 % základních škol a 39,2 % středních škol, přičemž počet hlášených případů i hovorů na linkách pomoci (např. E-Bezpečí nebo Linka bezpečí) mezi lety 2023 a 2024 vzrostl o desítky procent.²

¹ PATCHIN, J W.; HINDUJA, S. *Cyberbullying: Identification, Prevention, and Response*. Cyberbullying Research, 2023. Dostupné z: <https://cyberbullying.org/Cyberbullying-Identification-Prevention-Response-2023.pdf>

² Česká školní inspekce. *Hodnocení rizikového chování žáků na základních a středních škol – tematická zpráva*. Praha: Česká školní inspekce, 2023. Dostupné z https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%C5%99%C3ADlohy/Dokumenty/TZ-Hodnoceni-rizikoveho-chovani_FINAL.pdf

Na rozdíl od tradiční šikany, která probíhá převážně ve fyzickém prostoru a útočník je zpravidla známý, kyberšikana umožňuje anonymitu a nepřetržitost útoků. Oběť tak může být vystavena psychickému tlaku 24 hodin denně, sedm dní v týdnu, což výrazně zvyšuje její zranitelnost a dlouhodobé negativní dopady.³

Tento nárůst kyberšikany, zejména mezi mladou generací, ji činí významným sociálním a vzdělávacím problémem. Zkoumání kyberšikany má proto klíčový význam nejen z hlediska pochopení jejího dopadu na psychiku a sociální vztahy obětí, ale především kvůli potřebě vytvářet účinná preventivní a intervenční opatření pro školy, rodiče i odborníky.⁴

³ WIELGUS, R. B., & PEEBLES, K. A. (2014). *Effects of wolf mortality on livestock depredations*. PLoS ONE, 9(12), e113505. Dostupné z <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0113505>

⁴ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 152. ISBN 978-80-247-4577-0.

1 Cíl a metodika práce

Teoretická část práce bude na základě rešerše odborné literatury a dalších relevantních zdrojů zaměřena na charakteristiku pojmu kyberšikana, její vznik, charakteristické znaky, příčiny vzniku a typologie útočníků i obětí. Práce je dále zaměřená na jednotlivé formy kyberšikany a možnosti její prevence. Specificky se bude zabývat problematikou kyberšikany na Základní škole Školní v Kaplici a v Horní Stropnici.

V praktické části bude proveden výzkum formou dotazníkového šetření mezi žáky na Základní škole Školní v Kaplici a v Horní Stropnici.

Cílem této bakalářské práce je zmapovat výskyt kyberšikany mezi žáky na základních škol, konkrétně na Základní škole Školní v Kaplici a na Základní škole v Horní Stropnici. Práce si klade za úkol identifikovat nejčastější formy a způsoby jejího projevu a na základě získaných dat navrhnout konkrétní doporučení pro zlepšení prevence v daném školním prostředí.

K dosažení stanoveného cíle byla použita kombinace teoretické analýzy odborné literatury a empirického výzkumu formou dotazníkového šetření mezi žáky základních škol.

Práce je strukturována do tří hlavních částí. První kapitola představuje teoretický rámec problematiky – vymezuje pojem kyberšikana, popisuje její charakteristiky, formy projevu a typické profily útočníků. Druhá kapitola obsahuje výsledky vlastního empirického výzkumu. Závěrečná kapitola pak shrnuje zjištění a nabízí praktická doporučení pro posílení preventivních opatření proti kyberšikaně ve školním prostředí.

2 Vymezení základních pojmů

V následující kapitole budou podrobně rozebrány jednotlivé základní pojmy týkající se kyberšikany a šikany.

2.1 Šikana

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit, ponižovat nebo zstrašovat jiného člověka či skupinu lidí.⁵

Podle Olweuse lze šikanu definovat také jako „*opakované agresivní chování, které je záměrně zacíleno na jednoho či více jedinců, kteří nejsou schopni se tomuto chování sami ubránit*“.⁶

Šikanování je ve společnosti nepřijatelné a netolerované. Jde o opakované psychické i fyzické ubližování slabší osobě nebo skupině silnějšími jedinci, kteří se cítí nadřazení. Jedná se o zneužití moci vůči oběti s cílem získat určité benefity nebo pouze pocit nadřazenosti. Šikana se nejčastěji objevuje ve školním prostředí, kde obvykle začíná, a může se přenést do osobního života a následně na internet, kde nabývá podoby kyberšikany.

Důvodů, proč děti začínají někoho šikanovat, je mnoho, ale oběť se vždy něčím odlišuje od kolektivu. Stačí jiný vkus v oblékání. „Děti, které se nějakým způsobem liší od kolektivu, jsou ostatními vnímány jako ‚divné‘ a jsou ze skupiny vylučovány, mimo jiné prostřednictvím šikany. Jedná se především o odlišnost v oblastech klíčových pro přijetí v dětském kolektivu, jako jsou fyzická zdatnost a atraktivita, oblečení, materiální vlastnictví a školní prospěch.“⁷

Velký vliv na vznik šikany má i rodinné prostředí. Pokud dítě nemá uspokojovány emocionální potřeby, zažívá ponižování, shazování, lhostejnost, ignorování, nerespektování svých potřeb nebo je svědkem domácího násilí, náhlých výbuchů vzteku, nenávisti či agresivity, může se u něj probudit agrese. Škodlivé je i fyzické násilí (tělesné tresty, bití, nadávky). Rozhodující je také postoj rodičů k násilí – pokud ho tolerují a

⁵ Záchraný kruh. Šikana [online]. [cit. 2026]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/sikana-a-nasili/co-je-to-sikana.html>

⁶ ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 36. (cit. podle Olweus, 1993)

⁷ BEZPEČNOST MENDELU. Co je šikana [online]. [cit. 2026]. Dostupné z: <https://bezpecnost.mendelu.cz/35686-co-je-sikana> (upraveno a doplněno podle poznámky k nevědomé šikaně)

neřeší, může to mít vážné dopady do budoucnosti.⁸ Rodinné prostředí, nejvíce komunikace, kontrola a rodinné vztahy hrají klíčovou roli v prevenci a vzniku kyberšikany. Rodinné vztahy mohou působit jako ochranný nebo rizikový faktor v oblasti šikany a kyberšikany.⁹

Podle Koláře¹⁰ se šikana dělí do různých typů podle forem a podle míry uvědomění a jednání útočníka.

- a) **Fyzická aktivní přímá:** útočníci danou oběť fyzicky napadají, například oběť věší, kopou, fackují.
- b) **Fyzická aktivní nepřímá:** útočník za sebe pošle „nohsledy“, aby oběť zbili nebo jí zničily věci.
- c) **Fyzická pasivní přímá:** agresor oběti brání v dosažení jejích cílů, například jí brání sednout si do lavice či zabraňuje jinému jejímu úkonu.
- d) **Fyzická pasivní nepřímá:** agresor odmítne oběť na její požádání pustit ze třídy na záchod. Odmítne splnit její požadavky.
- e) **Verbální aktivní přímá:** agresor oběti nadává, uráží ji, zesměšňuje a ponižuje před ostatními vrstevníky.
- f) **Verbální aktivní nepřímá:** jde o rozšiřování pomluv o oběti. Patří sem i takzvaná symbolická agrese, která může být vyjádřena v kresbách nebo i básních.
- g) **Verbální pasivní přímá:** agresor neodpovídá oběti na její pozdrav nebo otázky.
- h) **Verbální pasivní nepřímá:** spolužáci se dané oběti nezastanou, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali agresori.
- i) **Psychická (emoční) šikana:** v tomto případě se nejedná o fyzický kontakt s obětí, ale o systematické ubližování jí emočně a psychicky. Zahrnuje zastrásování, sociální vyloučení a emoční manipulaci. Dále může zahrnovat i pomluvy, sexuální gesta a verbální výhrůžky. Obětí může způsobit hlubokou emocionální újmu.

⁸ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha, 2011, s. 150.

⁹ NAVARRO-OLIVAS, Raul (ed.). *Family, Bullying and Cyberbullying* [online]. Basel: MDPI, 2019. Dostupné z https://mdpi-res.com/bookfiles/book/1372/Family_Bullying_and_Cyberbullying.pdf?v=1774663340

¹⁰ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha, 2011, s. 37.

2.2 Charakteristické rysy šikany

Každý typ chování je možné identifikovat podle určitých znaků, které umožňují určit, zda jde o projev běžné interakce, nebo o rizikové jednání. To platí i pro šikanu, která má své specifické charakteristiky. Ty nám pomáhají odlišit neškodné škádlení mezi žáky od situací, kdy už je chování za hranicí a naplňuje znaky ohrožujícího nebo škodlivého jednání.

Mezi základní rysy šikany patří úmyslné, opakované a agresivní útoky vůči jednotlivci či skupině, stejně jako zřetelný nepoměr sil mezi agresorem a obětí. Kolář tuto definici upřesňuje, když uvádí, že „*jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci*“¹¹ Dále doplňuje, že „jednotlivé projevy a kombinace agresivního chování a manipulace se odvíjejí od věku a skupin, v nichž šikanování probíhá (například šikana na základní škole, střední škole, učňovská šikana apod.)“.¹²

Při hodnocení situace je tedy klíčové zjistit, zda mezi agresorem a obětí existuje nerovnováha sil, která dává agresorovi jasnou převahu. V praxi se však můžeme setkat i s případy, kdy se síly obou stran jeví jako vyrovnané. V takových situacích je nutné přesně analyzovat povahu chování a určit, o jaký typ šikany se jedná.

2.3 Dopady šikany na oběť

Dopady šikany na oběť mohou být velmi různorodé. Každý člověk má odlišnou míru psychické odolnosti, a proto je rozhodující nejen intenzita útoků, ale také jejich délka a schopnost oběti se bránit. U psychicky zranitelnějších jedinců může šikana vést až k úplnému psychickému zhroucení. To může vyústit v pocity bezmoci, strachu nebo v tzv. závislou poddajnost vůči agresorovi. Oběť může paradoxně vykazovat i určitou loajalitu vůči útočníkovi, často ze strachu z ještě silnějších a intenzivnějších útoků.

Kolář popisuje tyto dopady následovně: „*Při dlouhodobějším brutálním šikanování se oběť často zhroutí a provalí se u ní panická hrůza ze zabití, skutečný strach o život. Oběť má poruchy spánku a trpí nočními děsy.*“¹³

¹¹ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha, 2011, s. 32.

¹² KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha, 2011, s. 32.

¹³ KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. s. 68.

U mnoha obětí se navíc mohou objevit výrazné psychosomatické potíže, jako jsou bolesti hlavy či břicha, únava, nevolnost a další zdánlivě nenápadné fyzické symptomy. V důsledku dlouhodobého psychického týrání pak některé oběti potřebují dlouhodobou odbornou léčbu.¹⁴

Podobné projevy se mohou vyskytovat i u obětí kyberšikany, která může mít ještě silnější dopad vzhledem k rychlosti a nekontrolovatelnému šíření obsahu v online prostředí. Pocit ohrožení, ztráta soukromí a nemožnost situaci zastavit mohou působit výrazné psychické trauma.

2.4 Kyberšikana

Kyberšikana je fenoménem 21. století, který vznikl v souvislosti s masivním rozvojem a rozšířením moderních digitálních technologií. Ty přinesly lidstvu řadu výhod, ale zároveň i nové formy rizikového chování. Mnoho lidí si bohužel neuvědomuje, že technologie nemají pouze pozitivní využití – mohou být také velmi snadno zneužity.

Kyberšikana představuje právě takové zneužití technologií, prostřednictvím kterého může agresor oběti ublížit, manipulovat ji nebo pod falešnou identitou vylákat citlivé informace a použít je k dosažení vlastních cílů.

„Kyberšikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je vyvést z rovnováhy, ublížit, zastrážit nebo jinak ohrozit oběť za pomoci moderních informačních technologií (zejména pak internetu nebo mobilního telefonu).“¹⁵

Aby bylo možné určité jednání označit za kyberšikanu, musí být útok vůči oběti ze strany agresora či agresorů úmyslný, opakovaný a cílený.¹⁶

Kyberšikanu lze rozdělit na přímou a nepřímou. Toto členění vychází z povahy vztahu mezi agresorem a obětí a z míry, s jakou je oběť přímo konfrontována s útokem.

¹⁴ KOLÁŘ, M. Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc. 1. vyd. Praha: Portál, 1997.

¹⁵ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chování ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016, s 62.

¹⁶ Linka bezpečí. Kyberšikana. [online]. Dostupné z <https://www.linkabezpeci.cz/poradna/online>

2.4.1 Kyberšikana přímá

U přímé kyberšikany jde o způsob útoku, který je dobře známý i z tradiční šikany – agresor útočí na oběť okamžitě, přímo a cíleně. Může například založit falešný profil, na kterém oběť zesměšňuje, šíří o ní ponižující nebo citlivé fotografie či videa bez jejího souhlasu a snaží se tento obsah rozšířit co nejširšímu publiku.¹⁷

Typickým znakem přímé kyberšikany je tedy to, že agresor oběť bezprostředně napadá, dehonestuje ji a aktivně poškozují její pověst prostřednictvím digitálních platforem.

2.4.2 Kyberšikana nepřímá

Jak už samotný název napovídá, u nepřímé kyberšikany nejde o přímý útok agresora na oběť. Agresor využívá prostředníka, který si často ani neuvědomuje, že se stal nástrojem útoku. Typickou situací je například to, když útočník získá přístup k účtu oběti na sociální síti a začne prostřednictvím její identity útočit na ostatní uživatele. Ti pak reagují proti domnělému původci útoků – tedy proti samotné oběti, která o celé situaci nemá ponětí.¹⁸

U nepřímé kyberšikany se tedy agresor schovává za jinou osobu nebo její účet, čímž útočí zprostředkovaně. Ostatní uživatelé následně zaměřují své protiútoky na nic netušící oběť, která se o zneužití svého účtu často dozví až s časovým odstupem. Tento typ útoku může sloužit například jako forma pomsty nebo manipulace a bývá pro oběť velmi náročné odhalit skutečného agresora.¹⁹

2.5 Agrese

Agrese může mít různé podoby a všechny z nich mohou sehrávat významnou roli v projevech šikany či kyberšikany. Slovo agrese si často spojujeme s fyzickým napadením, avšak ve skutečnosti jde o mnohem širší pojem — především o projev vitální

¹⁷ KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R. *Kyberšikana a další formy kybernetické agrese: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování*. [online]. 2025. Dostupné z: <https://www.civpdfup.com/post/kyberšikana-a-další-formy-kybernetické-agrese-metodické-doporučení-k-primární-prevenci-rizikového> [cit. 11. 3. 2026].

¹⁸ KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R. *Kyberšikana a další formy kybernetické agrese: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování*. [online]. 2025. Dostupné z: <https://www.civpdfup.com/post/kyberšikana-a-další-formy-kybernetické-agrese-metodické-doporučení-k-primární-prevenci-rizikového> [cit. 11. 3. 2026].

¹⁹ KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R. *Kyberšikana a další formy kybernetické agrese: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování*. [online]. 2025. Dostupné z: <https://www.civpdfup.com/post/kyberšikana-a-další-formy-kybernetické-agrese-metodické-doporučení-k-primární-prevenci-rizikového> [cit. 11. 3. 2026].

síly, kterou jedinec využívá k dosažení nějakého cíle. Agrese může být zpočátku velmi nenápadná, dokonce „neviditelná“. Útočníci mohou jednat tak jemně, že si oběť zprvu ani neuvědomí, že se stala terčem šikany či kyberšikany. Postupem času může tato forma narůstat a přejít v jasně viditelné a cílené agresivní jednání.

2.6 Funkce agrese

Agrese má různé funkce. Svoboda²⁰ uvádí, že agrese zpravidla slouží k tomu, aby jedinec nebo skupina rozšířila své hranice, prosadila svou vůli nebo dosáhla určitého cíle. To neplatí pouze pro školní či online prostředí, ale může se to projevovat i v rodině, kdy se například dítě snaží získat více prostoru nebo pozornosti. Tyto projevy mohou vyústit v konflikt, vítězství, prohru nebo kompromis.

Další funkcí agrese může být ochrana zdraví nebo osobního prostoru. Někdo tyto situace řeší klidným vyjednáváním, jiný reaguje okamžitým agresivním výpadem. Stejný princip platí i v případech šikany či kyberšikany.²¹

2.7 Typy agresí

2.7.1 Reaktivní agrese

Reaktivní agrese představuje obrannou reakci na nebezpečí, ohrožení, frustraci nebo provokaci. Typická je zvýšená emocionalita — hněv, podrážděnost či pocit nespravedlnosti.

Ve školním prostředí se může projevit náhlým a prudkým výbuchem proti spolužákovi, kterého dotyčný vnímá jako hrozbu. Může jít o fyzické napadení po předchozím konfliktu nebo slovní útok v reakci na zesměšňování či pomluvy. V online prostředí má podobu impulzivních, urážlivých komentářů či náhlého zveřejnění kompromitujícího obsahu.²²

²⁰ SVOBODA, J. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 40.

²¹ SVOBODA, J. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 41.

²² ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

Tyto reakce bývají spojeny s nižší schopností regulovat emoce, s nedostatečným vyhodnocením situace a někdy i s předchozími negativními zkušenostmi — například sociálním odmítáním, nepodnětným rodinným prostředím či problémy ve škole.²³

2.7.2 Proaktivní agrese

Proaktivní agrese je záměrná, plánovaná a cílená. Černá²⁴ uvádí, že ji agresor využívá jako nástroj k dosažení svého cíle — získání moci, dominance nebo lepšího společenského postavení. Nemusí mu činit potěšení ubližovat, ale je si vědom, že bez agresivního chování by nedosáhl toho, co chce.

Ve školním prostředí se tato agrese podle Černé a kol.²⁵ projevuje jako dlouhodobé, systematické ubližování konkrétní oběti, často sociálně izolované. Agresor své chování promyšlí, volí vhodné situace a může být obtížné jej odhalit.

2.7.3 Přímá agrese

Přímá agrese je otevřená a zjevná — může být fyzická i verbální. Dochází při ní k přímému kontaktu mezi agresorem a obětí nebo k ničení jejich věcí. Patří sem i sebepoškozování.²⁶

V tradiční šikaně se projevuje například:

- fyzickým násilím (bití, strkání, kopání),
- slovními útoky (ponižování, vyhrožování),
- zesměšňováním oběti na veřejnosti.

V kyberšikaně má podobu:

- urážlivých zpráv adresovaných oběti,
- veřejných online komentářů s cílem oběť ztrapnit,
- výhružných sdělení v digitální komunikaci.

²³ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

²⁴ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

²⁵ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

²⁶ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 18.

Přímá agrese je dobře rozpoznatelná. V online prostředí se její dopad umocňuje veřejným sdílením, díky němuž může být ponižující obsah dlouhodobě dostupný.²⁷

2.7.4 Nepřímá agrese

U nepřímé agrese nedochází k fyzickému kontaktu. Černá a kol.²⁸ ji označuje také jako psychologickou agresi, protože agresor působí na oběť převážně psychickým tlakem. Oběť je postupně vytlačována ze společnosti, ignorována, pomlouvána nebo zesměšňována. Dopady na psychiku mohou být stejně ničivé jako u agrese přímé — někdy i horší.

V oblasti kyberšikany jde o nejčastější formu útoku, protože většina online útoků do této kategorie spadá.

V tradičním prostředí má podle Černé a kol.²⁹ podobu

- pomluv a šíření nepravdivých informací,
- manipulace ostatních proti oběti,
- záměrného vyloučení ze skupiny.

V online prostředí se projevuje:

- zveřejňováním nevhodných fotografií bez souhlasu oběti,
- vytvářením falešných profilů,
- šířením či úpravou nepravdivých informací.

Nepřímá agrese je pro oběť mimořádně psychicky náročná. V digitálním prostředí je navíc obtížně kontrolovatelná a snadno se šíří mezi velké množství uživatelů.

Existují různé formy agrese, které hrají významnou roli při vzniku a průběhu šikany i kyberšikany. Agresi lze definovat jako chování nebo jednání jedince, kterým projevuje svou vitální sílu a energii.

²⁷ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 18.

²⁸ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 18-19.

²⁹ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 18-19.

Agrese nemusí být od počátku zjevná. Mnohdy začíná jako skrytá nebo jemná (subtilní) forma agrese, při níž útočník jedná tak, že oběť zpočátku ani nepozná, že se stává terčem šikany či kyberšikany. Postupem času se však tato agrese stává zjevnou a cíleně agresivní.

Agrese plní specifické funkce – prostřednictvím ní se jedinec (bez ohledu na věk) snaží něčeho dosáhnout. Nejčastější funkcí je snaha posunout vlastní hranice nebo dosáhnout určitého cíle. Takové chování se neomezuje pouze na školní či online prostředí, ale objevuje se i v rodinném kontextu – například při snaze získat více osobního prostoru. Výsledkem těchto projevů může být výrazný konflikt, vítězství jedné strany, prohra nebo kompromis.³⁰

Další důležitou funkcí agrese je sebeobrana a ochrana vlastního zdraví nebo osobního území. V situaci, kdy je jedinec ohrožen fyzicky či psychicky, může reagovat buď konstruktivně (například snahou o domluvu), nebo okamžitou agresivní reakcí. Obdobný vzorec chování se projevuje i při šikaně a kyberšikaně.³¹

Reaktivní agrese představuje obrannou reakci na reálné nebo subjektivně vnímané ohrožení, frustraci či provokaci. Je typická vysokou emoční intenzitou, zejména projevy hněvu, podrážděnosti a pocitu nespravedlnosti.³²

Ve školním prostředí se reaktivní agrese může projevit okamžitou a prudkou reakcí vůči osobě, vůči níž se jedinec cítí ohrožen. Typickým příkladem je fyzické napadení spolužáka po předchozí neshodě nebo slovní útok jako reakce na zesměšňování či pomlouvání.

V kyberprostoru se reaktivní agrese často projevuje impulzivním a urážlivým komentářem nebo zveřejněním kompromitujícího obsahu v afektu.³³

Tyto reakce jsou často spojovány s nižší schopností regulovat emoce a nedostatečným zhodnocením situace před reakcí. Mohou souviset také s pocitem

³⁰ SVOBODA, J. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 40.

³¹ SVOBODA, J. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 41.

³² ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

³³ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

sociálního odmítnutí nebo s negativními zkušenostmi z rodinného prostředí či nepříznivým školním klimatem.

Proaktivní agrese je záměrná, plánovaná a instrumentální. Agresor ji využívá jako nástroj k dosažení určitého cíle, zejména moci, dominance nebo vysokého postavení ve vrstevnické skupině. Na rozdíl od reaktivní agrese nemusí agresor pociťovat radost z ubližování oběti, ale je si plně vědom, že bez agresivního chování by svého cíle nedosáhl.³⁴

U šikany ve školním prostředí se proaktivní agrese projevuje dlouhodobým a systematickým ubližováním konkrétní oběti, která je často sociálně izolovaná. Agresor své chování pečlivě promýšlí, vybírá vhodné situace a momenty, díky čemuž může být šikana obtížněji odhalitelná.³⁵

Přímá agrese představuje otevřeně provokativní až útočné chování vůči druhým osobám, případně i vůči sobě samému. Projevuje se přímým kontaktem mezi agresorem a obětí, a to buď ve fyzické, nebo verbální podobě. Může zahrnovat fyzické napadení, verbální útoky, ničení nebo poškozování věcí oběti, ale i sebepoškozování.³⁶

Přímá agrese je obvykle snadno a rychle identifikovatelná, protože se neskrývá a je jasně viditelná. V kyberprostoru však může být její dopad výrazně silnější v důsledku veřejného sdílení a potenciálně dlouhodobé dostupnosti obsahu na internetu.

Nepřímá agrese naopak neprobíhá prostřednictvím přímého fyzického kontaktu mezi agresorem a obětí. Často bývá označována také jako psychologická agrese, jelikož agresor působí na oběť především psychickým tlakem. Oběť je postupně vytlačována ze společnosti prostřednictvím odmítání, ignorace, šíření pomluv nebo zesměšňování. Dopady nepřímé agrese na psychiku oběti mohou být stejně závažné jako u agrese přímé, někdy dokonce i závažnější.

³⁴ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

³⁵ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 17.

³⁶ ČERNÁ. A., DĚDKOVÁ. L., MACHÁČKOVÁ. H., ŠEVČÍKOVÁ. A., ŠMAHEL. D. *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 18.

2.8 Agresor

Podle Švestkové a kol.³⁷ je agresorem osoba, která opakovaně, systematicky a úmyslně ubližuje jiné osobě (oběti) s úmyslem získat postavení ve společnosti, moc a kontrolu nad obětí. Je to osoba, která iniciovala šikanu a která se projevuje velkou krutostí a radostí z ubližování či ponižování oběti a silnou touhou po moci. V reálném světě tato osoba má velkou převahu nad obětí ať už fyzickou, psychickou, sociální nebo technologickou. Převaha v určité oblasti nad obětí je i jedním z typických znaků šikany. Zatímco tradiční šikana probíhá přímo tvář v tvář, v případě kyberšikany oběť často ani neví, jak její agresor vypadá. Možnost anonymity v online prostředí vytváří mezi agresorem a obětí významný odstup. Tento odstup podporuje u agresora pocit bezpečí a iluzi, že jeho identita zůstává skrytá. Vzhledem k tomu, že agresor nevidí bezprostřední dopady svého chování na oběť, snadněji na své agresivní jednání zapomene nebo ho bagatelizuje.

Agresor může jednat sám jako jedinec, ale ve většině případů se jedná o skupinku agresorů, kteří toto chování tolerují. Obvykle tito agresori mají vyšší postavení ve skupině a ostatní členové skupiny agresora poslouchají z potřeby přijetí, uznání, a i ze strachu, že by se jinak mohli ocitnout na stejné pozici jako oběť. Alena Černá a kol.³⁸ uvádí: „*Pokud je ale šikana tiše tolerována, ne-li dokonce podporována, pak se stává sociálně přijatelnou formou chování, kterou si agresor zlepšuje a upevňuje vlastní pozici.*”

2.9 Typologie agresora

Agresor se může vyznačovat různými rysy chování, které se však u jednotlivých útočníků mohou výrazně lišit. Mezi nejčastější charakteristiky patří zejména:

- snaha o dominanci a kontrolu nad ostatními,
- nízká míra empatie vůči oběti,
- tendence řešit konflikty či neshody agresivním způsobem,
- potřeba získat uznání, pozornost nebo loajalitu ostatních členů skupiny.

Agresorem může být i jedinec, který se v minulosti opakovaně setkával s násilím, psychickým nátlakem nebo jinými negativními zkušenostmi. Často jde o osoby, které

³⁷ ŠVESTKOVÁ, R., SOLDÁN, L., ŘEHKA, M. *Kyberšikana*. 1. vyd. České Budějovice: ZSF JU, 2019.

³⁸ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 57.

samy zažily vyčleňování z kolektivu, narušené sociální vztahy či problematické rodinné prostředí. Negativní prožitky, jako je fyzické či psychické násilí nebo dlouhodobý pocit nedocenění, mohou později vést k tomu, že se agresor snaží prostřednictvím ubližování druhým „získat“ to, co mu dříve chybělo — například pozornost, uznání, pocit moci či kontroly nad situací.

Podle Šmahaje³⁹ rozlišujeme tři typy agresorů:

2.9.1 Hrubíán

Tento typ agresora jedná velmi otevřeně, intenzivně a přímo. Neskrývá své útoky vůči oběti a chová se vůči ní výrazně agresivně. Někdy může své hrubé jednání považovat za přirozený způsob komunikace či za legitimní projev vlastní autority ve skupině. Jde o osobu hrubou, primitivní, impulzivní a snadno vznětlivou. Mívá výrazné kázeňské problémy a narušený vztah k autoritám. V některých případech může být zapojena do skupin či gangů, které páchají trestnou činností. Takový agresor šikanuje masivně, tvrdě a nelítostně. Vyžaduje absolutní poslušnost a používá šikanu jako prostředek k cílenému zastrašování ostatních členů skupiny. Setkáváme se u něj často s přítomností agrese a brutality v rodině. Agresor může násilné chování napodobovat po rodičích nebo je „vracet“ jako reakci na prostředí, ve kterém vyrůstal.

Jeho chování se vyznačuje otevřeným fyzickým či verbálním násilím, například nadávkami, výhrůžkami, zastrašováním či ponižováním oběti před ostatními. V kyberprostoru se projevuje podobně – používá hrubé nadávky, výhrůžné zprávy nebo veřejné zesměšňování na sociálních sítích a dalších online platformách.

2.9.2 Slušňák

„Slušňák“ představuje typ agresora, který na první pohled vůbec nemusí působit agresivně. Naopak bývá vnímán jako slušný, kultivovaný a přívětivý. Jeho agresivní chování však není otevřené a přímočaré jako u „hrubiána“ – dokáže ho velmi dobře skrývat a působit navenek nenápadně. Tento typ agresora se obvykle jeví jako slušný a kultivovaný, může mít narcistické rysy, být vnitřně sevřený a trpět zvýšenou úzkostí. U některých jedinců se mohou objevovat i sadistické sklony, zejména v intimní nebo mocensky orientované rovině. Své útoky provádí skrytě, rafinovaně a zpravidla bez přítomnosti svědků. Jeho šikana je cílená, promyšlená a často psychologicky velmi

³⁹ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014, s. 40-41.

destruktivní. Zaměřuje se na manipulaci, kontrolu a dlouhodobé podkopávání sebevědomí oběti. Šmahaj uvádí, že u takového agresora rodiče často uplatňovali přísný, důsledný a náročný styl výchovy, který mohl mít až charakter vojenského drilu bez projevu lásky a emoční podpory. Takové prostředí pak může přispět k vzniku potlačovaných emocí, které agresor později ventiluje skrytými formami násilí. Často například využívá pomluvy, manipulaci s informacemi, překrucování faktů a působení „za zády“ oběti. Může také nepřímo podporovat šikanu, například tím, že se přidá ke skupině, která agresivní jednání toleruje, i když sám není hlavním iniciátorem.

V online prostředí se může podílet na šíření zesměšňujícího či ponižujícího obsahu, psaní urážlivých komentářů nebo přeposílání citlivých materiálů, aniž by útok přímo začal. Vliv získává nenápadnou, ale systematickou podporou agresivního chování druhých.

2.9.3 Srandista

Třetí typ agresora prezentuje své agresivní chování prostřednictvím humoru. Útoky na oběť jsou maskovány jako „vtípek“, „legrace“ nebo „nevinné škádlení“. Tento agresor odmítá přijmout odpovědnost za negativní dopady svého jednání, protože je podle něj „o nic nešlo“ a jednalo se pouze o pobavení. „Srandista“ je i v běžném životě veselý, optimistický a dobrodružně založený jedinec. Má vysokou sebedůvěru, je výmluvný, často oblíbený a ve skupině mívá vlivné postavení. Šikanování používá především pro zábavu svou i ostatních. Zveličuje „humorné“ a „zábavné“ aspekty svých činů, aby zakryl jejich skutečný dopad. Jeho chování může na první pohled působit neškodně, což ztěžuje odhalení skutečné agrese. Jeho rodinné prostředí nebývá specificky problematické, ale často se vyskytuje citová subdeprivace a zároveň absence duchovních a morálních hodnot, které by nastavily jasné hranice vhodného chování.⁴⁰

Ačkoli srandista nemusí své jednání vnímat jako škodlivé, pro oběť může mít jeho chování závažné negativní následky. Tím, že se agresivita skrývá za humorem, může dlouhodobě ubližovat oběti, aniž by okolí problém rozpoznalo. Projevy mohou zahrnovat „vtipné“ poznámky, posměšné přezdívky nebo využívání publika k pobavení na úkor druhého.⁴¹

⁴⁰ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014, s. 40-41.

⁴¹ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014, s. 40-41.

V online prostředí tento typ agresora často vytváří či šíří zesměšňující memy, upravené fotografie nebo videa, která mají rozesmát ostatní, ale ponižují oběť. Může se podílet i na komentování a sdílení urážlivého obsahu, a přesto nevnímá své jednání jako škodlivé.⁴²

2.10 Oběť

Zachytit chování a jednoznačnou charakteristiku oběti je zpravidla obtížnější než popsat agresora. Ve většině případů jde podle Aleny Černé, o jedince, které jejich okolí hůře přijímá, nebo o ty, kteří se sami obtížněji začleňují do kolektivu. Oběti bývají často plaché, stydlivé, citlivé, nejisté a mívají nízké sebevědomí. Mohou se od ostatních lišit i vzhledem či stylem — například barvou vlasů, brýlemi nebo odlišným oblečením.⁴³

V tradiční šikaně Černá a kol.⁴⁴ rozlišuje dva hlavní typy obětí:

2.10.1 Pasivní oběť

Pasivní oběť je nejčastějším typem. Tito jedinci bývají slabší, snadno zranitelní, málo asertivní a nejistí. Často mají pouze malé množství přátel a nejsou příliš oblíbení. Nemusí být nutně skupinou aktivně odmítáni — spíše se hůře začleňují a neumí se prosadit.

Pokud však vyrůstají v prostředí bez výskytu šikany, kde je kolektiv vyrovnaný a bezpečný, jejich vývoj může probíhat zcela normálně, bez zásadnějších obtíží. „Vztah mezi odmítáním jedince v kolektivu a šikanou je jednosměrný – šikanované děti bývají odmítané, ale ne všechny odmítané děti jsou šikanované.“

2.10.2 Oběť–provokatér

Tento typ oběti svým chováním může nechtěně přitahovat pozornost agresora. Občas se může zdát, že si šikanu „vyprovokovala“, což je velmi nebezpečný a mylný závěr. Šikanu si nikdo nikdy nezaslouží. Provokatér působí impulzivně, neklidně, může mít problémy se sebekontrolou a jeho jednání může ostatní spolužáky dráždit. To může snadno vést ke konfliktům. Je však důležité zdůraznit, že plnou odpovědnost za šikanu

⁴² ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014, s. 40-41.

⁴³ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 61-70.

⁴⁴ ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 61

vždy nese agresor, který ji inicioval. Chování oběti nemůže nijak ospravedlňovat fyzické či psychické ubližování.

U obětí kyberšikan se často objevují výrazné psychické dopady — úzkosti, deprese či myšlenky na sebepoškození a sebevraždu. V kyberšikaně se může role oběti a agresora velmi snadno obrátit. Ševčíková⁴⁵ uvádí, že se i zde objevuje zvláštní typ oběti: agresor, který se v online světě sám stane obětí. V praxi to může vypadat takto: Oběť, která je v reálném světě ponižována a zesměšňována, se ve virtuálním prostředí pokusí agresorovi mstít. Začne o něm šířit ponižující obsah nebo jej jinak napadat na online platformách.

Pro agresory je v online prostředí často snazší oběti ublížit, protože mohou využít citlivé osobní informace, které lidé zveřejňují na sociálních sítích. Tyto údaje mohou sloužit k zesměšňování, ponižování nebo dokonce k vydírání. Kyberprostor také poskytuje agresorovi větší odstup a anonymitu, což snižuje jeho zábrany — mnozí by v reálném světě neměli dost odvahy, aby oběti hleděli do očí.

2.11 Sociální sítě a online prostředí

Sociální sítě a online prostředí jsou v dnešním světě běžnou a často nezbytnou součástí života. Umožňují nám komunikovat s rodinou i přáteli, a to i tehdy, když se nacházíme na opačné straně světa. Výrazně usnadňují práci, studium a umožňují sdílení informací či zábavného obsahu. Přestože online prostředí přináší společnosti mnoho výhod, může se stát i místem, kde dochází k jeho zneužívání — zejména v případě dětí, nezletilých nebo osob, které mohou technologie využít k ubližování druhým.

Stejně jako lidé využívají sociální sítě ke komunikaci nebo sdílení fotografií a videí, mohou být tyto platformy také zneužívány k získávání nevhodného materiálu od nezletilých nebo k cílenému ponižování a zesměšňování obětí. Vedle nesporných přínosů proto online svět přináší i řadu rizik — například šíření citlivých informací, zneužívání osobních údajů, kyberšikanu či zneužívání nezletilých.⁴⁶

Problematikou sociálních sítí a online prostředí se ve své publikaci „Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty“ zabývá V. Rogers.⁴⁷ Ukazuje, jak

⁴⁵ ŠEVČÍKOVÁ, A. a kolektiv. Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 131-132.

⁴⁶ ROGERS, V. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 2011.

⁴⁷ ROGERS, V. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 2011.

sociální sítě umožňují vytvářet falešné profily, které mohou sloužit k různým manipulativním nebo škodlivým účelům. Uživatelé prostřednictvím nich komunikují, sdílejí videa a fotografie nebo se vydávají za někoho jiného. Mezi nejčastěji využívané platformy patří Instagram, Facebook, TikTok a Snapchat, které jsou populární zejména mezi mladými lidmi. Ti je využívají především ke komunikaci, sdílení zážitků a sledování obsahu dalších uživatelů.

Online prostředí má řadu specifických rysů, které zásadně ovlivňují chování uživatelů. Jedním z nejvýznamnějších je anonymita. Uživatelé se mohou vydávat za kohokoli a často mají pocit, že jejich jednání nemá žádné následky. Falešné profily mohou usnadňovat šíření urážlivých komentářů, výhrůžek nebo jiných forem agresivního chování.

Dalším charakteristickým rysem je podle Rogerse⁴⁸ rychlost šíření informací. Je prakticky jedno, zda jde o pravdivé informace či dezinformace — pokud se dostanou ke správné skupině uživatelů, mohou se šířit neuvěřitelnou rychlostí. Obsah zveřejněný na sociální síti může mít proto značný a často i dlouhodobý dopad na osobu, které se týká. V případě kyberšikany je tento aspekt obzvlášť nebezpečný, protože ponižující nebo urážlivý obsah může během krátké doby vidět velké množství lidí a dále ho šířit. Tím se zvyšuje počet agresorů, kteří se na útoku podílejí, a obsah může na platformě zůstat dlouhou dobu.

Velmi významným aspektem online prostředí je i nepřetržitá dostupnost komunikace. Oproti tradiční šikaně, která obvykle končí se závěrem školního dne, kyberšikana nemá časové hranice. Online svět nelze „zavřít jako brány školního dvora“. Oběť je vystavena tlaku i po škole, doma či během volného času, což v ní může vyvolávat pocit, že útoku nelze uniknout.⁴⁹

Sociální sítě však nehrají pouze negativní roli. Mohou být také důležitým nástrojem prevence. Umožňují sdílení informací o tom, jak se na internetu bezpečně chovat, jak rozpoznat rizikové situace a jak se jim bránit. Mohou sloužit jako prostředek

⁴⁸ ROGERS, V. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 2011.

⁴⁹ KOPECKÝ, K. *Kyberšikana a další formy online agrese*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015.

pro nahlášení závadného chování, blokování agresorů či poskytování podpory vrstevníků, kteří si vzájemně pomáhají řešit obtížné situace.⁵⁰

⁵⁰ Florence: odborný časopis pro nelékařské zdravotnické pracovníky. *Sociální síť jako jeden z prostředků kyberšikany*. [online]. Dostupné z <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2015/5/socialni-site-jako-jeden-z-prostredku-kybersikany/>

3 Způsoby a druhy kyberšikany

Kyberšikana je určitý druh šikany v online světě. Probíhá prostřednictvím online komunikace a sdílení různých obsahů, které mohou zobrazovat i náš soukromí život. Komunikace probíhá z různých informačních a komunikačních technologií jako je třeba mobilní telefon, tablet, počítač, notebook, e-maily, online hry a její cíl je opakovaně a cíleně ubližovat, zastrašovat, vydírat, zesměšňovat nebo dokonce i ohrožovat oběť. Rozdíl oproti klasické šikaně je ten, že kyberšikana může probíhat anonymně, rychle se šíří informace a může probíhat nepřetržitě.

3.1 Flaming

Tento pojem můžeme nazvat i jako provokování. V tomto druhu kyberšikany se jedná o urážlivou a velmi prudkou výměnu názorů mezi dvěma či více osobami přes komunikační technologii jako je třeba mobilní telefon, počítač nebo tablet. Nejčastěji se vyskytuje v online komunikačních skupinách a má tzv. svoje publikum. V jiných komunikačních platformách se tento druh moc nevyskytuje. Typické znaky tohoto druhu útoku je používání vulgarismů, výhrůžek, různých urážek a je tak jejich cílem vyprovokovat a zesměšnit oběť a následně celou diskusi s určitým záměrem zveřejnit. Může to být jednorázový konflikt, ale velmi často se z něj stává dlouhodobý, opakovaný útok, který vyústí až v kyberšikanu. Díky tomu, že komunikace na platformách je anonymní, tak útočníci nemají tak velké zábrany jako v reálném světě a díky tomu bývá jejich komunikace ještě více agresivnější. Jan Šmahaj⁵¹ uvádí, že „toto agresivní chování je ve formě slovního napadnutí v prostředí virtuální reality až čtyřikrát častější než v reálném světě.”

Agresoři, kteří aplikují v online světě flaming, se nazývají flameri. Nejčastějším tématem těchto flamerů jsou různé diskuse, dlouhodobé spory nebo kontroverzní otázky, které souvisí s osobním přesvědčením, jako je například diskuze týkající se softwaru IOS nebo i třeba interrupce. Příznivci obou táborů se pak na sociálních sítích dohadují, proč je ten jejich názor lepší než těch druhých. Téma těchto agresorů ale může být v podstatě cokoli.⁵²

⁵¹ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc. 2014. s.47.

⁵²E-bezpečí. *Co je flaming*. [online]. Dostupné z <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dali-rizika/38-35>

3.2 Kyberstalking

Jde o dlouhodobé pronásledování oběti, ke kterému je využita elektronická komunikace. V tomto případě dochází k opakovanému zasílání výhružných a obtěžujících zpráv, e-mailů nebo komentářů. Útočník opakovaně sleduje i aktivitu na sítích své oběti a shromažďuje si o ní informace. Tento druh útoku je pro oběť velmi frustrující, může ji to psychicky zatěžovat a vyvolat pocity strachu či ohrožení života. Kyberstalking často navazuje na konflikty v online prostředí, ale může být i úzce spjat s reálným světem. S kyberstalkingem se velmi často můžeme setkat v případě partnerských rozchodů.⁵³

3.2.1 Příklad z České republiky

Jak už bylo řečeno, tento druh kyberšikany se většinou odehrává mezi bývalými partnery, kdy se jeden z nich nedokáže smířit s rozchodem.

Na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti⁵⁴ je např. popsán jeden konkrétní případ tohoto typu kyberstalkingu. Pojednává o bývalém partnerovi, který se nedokázal smířit s rozchodem se svojí bývalou partnerkou, a tak ji začal sledovat na sítích a hromadně posílat urážlivé zprávy a e-maily. Pachatel své oběti během velmi krátkého času zaslal 90 až 120 nevyžádaných zpráv a e-mailů, v nichž se dožadoval komunikaci s poškozenou. Šlo o hrubě urážlivé a výhružné SMS zprávy a e-maily. Dále se v nich dožadoval sexu s poškozenou, a přitom vyhrožoval rozesláním jejích intimních fotografií, které byly pořízené v době, kdy spolu tvořili pár. Vyhrožoval, že je rozešle jejím známým, přátelům, ale i spolupracovníkům z práce, a to, pokud s ním nebude komunikovat. Snažil se i vypátrat, kde poškozená momentálně pracuje, snažil se získat kontakt přímo na poškozenou, a to i stylem, kdy volal do jejího nového zaměstnání pod falešnou identitou za účelem získat kontakt na ní.

Tímto svým jednáním spáchal přečin nebezpečné pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), c) trestního zákoníku a byl odsouzen k trestu domácího vězení, které trvalo 12 měsíců.

⁵³ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc. 2014. s. 48-49.

⁵⁴Rozsudek okresního soudu v Táboře. Online. Dostupné na www.msp.gov.cz/documents/60489/2589806/Priloha_13Si+12_2021-2.pdf/1240db5b-0be0-4054-9ec6-07b093880798

3.3 Kyberobtěžování

Kyberobtěžování je bráno jako specifická forma kyberšikany⁵⁵, kdy agresor či agresori oběti opakovaně posílají urážlivé zprávy, a to formou e-mailu, prostřednictvím mobilních telefonů, veřejných fór či v online hracích místnostech. Toto chování na oběť působí neúprosným tlakem a je to vnímáno jako obtěžující a může vyvolat úzkosti, strach, nebo psychický stres. Kyberobtěžování se od klasického provokování odlišuje tím, že trvá dlouhodobě, systematicky je pouze jednostranné, kdy se agresor zaměřuje pouze na jednu oběť. Kyberobtěžování může mít různé formy od zasílání vulgárních zpráv, neustálé kontaktování oběti až po vyhrožování a zesměšňování oběti na různých sociálních sítích. V některých případech se toto chování může změnit až v kyberstalking, který je v České republice považován za trestný čin.

3.4 Kybergrooming

V případě kybergroomingu⁵⁶ si agresor založí falešný profil na sociálních sítích, jako je Instagram, Facebook nebo WhatsApp, případně na seznamkách či herních platformách. Prostřednictvím tohoto falešného profilu se snaží navázat bližší vztahy s lidmi v internetovém prostředí. Nejčastěji cílí na děti a mladistvé.

Jeho cílem je vybudovat si s obětí důvěru a následně ji vylákat na osobní schůzku za účelem sexuálního zneužití. V reálném světě se používá pojem grooming, který se překládá jako „ochočování dětí“. S rozšířením internetu se tento jev výrazně rozšířil a stal se nebezpečnějším právě díky anonymitě a snadnému skrývání identity.

Důvěru dítěte si útočník získává tím, že se vydává například za mladou dívku, která chce pomoci malé holčičce s jejími problémy. Předstírá pochopení, empatii a ochotu pomoci, čímž vytváří hlubší citovou vazbu. Velkou roli hrají i společné zájmy, jako je sport nebo móda. Útočník si oběť často vybírá na základě osobních údajů, které dítě samo zveřejnilo na sociálních sítích.

Útočníci mívají obvykle několik falešných identit. Ty využívají i k vzájemnému „potvrzování“ pravosti profilu – například jeden falešný účet napíše: „Zeptej se, že mě

⁵⁵ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014. s. 47.

⁵⁶ NEBUĎ OBĚŤ, Kybergrooming. Dostupné online z <https://nebudobet.cz/kybergrooming/>

zná.“⁵⁷ Často mají další účty mezi přáteli oběti, aby působili dojmem, že spolu chodí do školy, na kroužek apod.

3.4.1 Případ z České republiky

Asi nejznámějším a nejmediálněji sledovaným případem kybergroomingu na území České republiky je kauza Pavla Hovorky⁵⁸. Tento muž prostřednictvím internetu sexuálně zneužil přinejmenším dvě desítky chlapců (podle některých výpovědí mohlo být obětí výrazně více).

Pavel Hovorka pracoval jako vrátný (ostraha) v pražských tiskárnách. Přes služební internet si vytvořil profil na serveru Lidé.cz, kde vyhledával především sociálně slabší chlapce, často z dětských domovů. Zjišťoval si o nich osobní informace, jako byly jejich zájmy, a pod příslibem peněz nebo splnění přání je přiměl k zasílání nahých fotografií. Tyto snímky následně využíval k vydírání – hrozil, že prozradí jejich sexuální orientaci nebo fotografie zveřejní v místě bydliště. Tím je nutil k opakovaným orálním i análním stykům.

Svou první oběť získal v roce 2005 tím, že ji přesvědčil, že vyhrála jím vymyšlenou fiktivní soutěž „Dítě VIP“. Odměnou měl být pobyt v Praze, kde chlapce na vrátnici znásilnil. Komunikace s oběťmi probíhala typicky takto: nejprve si psali přes sociální síť nebo chat, poté si telefonovali, a nakonec je pozval k sobě do práce na vrátnici.

Soud uznal Pavla Hovorku vinným z pohlavního zneužívání, vydírání, svádění k pohlavnímu styku a ohrožování mravní výchovy mládeže. Městský soud v Praze ho původně odsoudil na 8 let vězení (v některých zprávách uváděno 8,5 roku). Vrchní soud v odvolacím řízení trest zmírnil na 6,5 roku odnětí svobody.

Tento případ patří mezi nejzávažnější případy kybergroomingu v České republice a je často uváděn jako varovný příklad nebezpečí anonymní komunikace na internetu.

⁵⁷ KOŽÍŠEK, M., PÍSEKÝ, V. *Bezpečně na internetu: průvodce chování ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. s. 73.

⁵⁸ <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/72-kazuistiky/1446-pavel-hovorka-ceska-republika-2008>

3.4.2 Příklad ze zahraničí

Vybrala jsem si také jeden ze známějších a poměrně nedávných případů kybergroomingu v zahraničí – konkrétně z Rakouska, z Vídně⁵⁹.

V roce 2024 kontaktoval 33letý nezaměstnaný muž na platformě Snapchat osmiletou dívku. Vytvořil si falešný profil, pod kterým se vydával za 19letého mladíka jménem Sam. Postupně si u dívky získal důvěru, přestože mu sdělila svůj skutečný věk. Komunikace se brzy přesunula z Snapchatu na WhatsApp.

Muž dívku přesvědčil, aby mu zaslala intimní fotografie svých genitálií. Následně ji donutil, aby prováděla sexuální akty před mobilním telefonem, nahrávala je a fotografie i videa mu posílala.

K odhalení případu došlo 9. června 2024 díky dívčinu staršímu bratrovi. Ten si všiml, že sestra komunikuje na sociálních sítích s jistým „Samem“, a informoval o tom matku. Matka prohlédla mobilní telefon dcery, zjistila obsah chatů a okamžitě případ nahlásila policii. Podezřelého se podařilo rychle identifikovat díky telefonnímu číslu, které používal.

Dne 11. prosince 2024 odsoudil vídeňský soud 33letého muže k 28 měsícům bezpodmínečného odnětí svobody za těžký sexuální zneužívání nezletilé, kybergrooming a výrobu dětské pornografie. Kromě trestu odnětí svobody musí oběti zaplatit 5 000 eur jako bolestné. Rozsudek je již pravomocný.⁶⁰

Tento případ opět ukazuje, jak rychle se kybergrooming může vyvinout z online komunikace v závažný sexuální trestný čin.

3.5 Sexting

Tento termín je velmi známý jak mezi dospělými, tak mezi dětmi. Sexting⁶¹ představuje využívání moderních technologií k posílání textových zpráv, fotografií nebo videí s intimním či sexuálně explicitním obsahem.

⁵⁹MEIN BEZIRK. *Mann nach sexuellem Missbrauch übers Internet in Haft*. Dostupné z https://www.meinbezirk.at/wien/mann-nach-sexuellem-missbrauch-uebers-internet-in-haft_a7057879

⁶⁰ MEIN BEZIRK. *Achtjährige bei Cyber Grooming in Wien missbraucht*. Dostupné z https://www.meinbezirk.at/wien/c-lokales/achtjaehrige-bei-cyber-grooming-in-wien-missbraucht_a7049474

⁶¹ SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ, K., DOBEŠOVÁ, P. *Sexting u českých dětí*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 32.

Podle Szotkowského a kol.⁶² má sexting má dvě základní formy:

- ta první spočívá ve výměně takových materiálů s vlastním partnerem,
- druhá s neznámou nebo málo známou osobou.

Obě formy přinášejí rizika, výrazně nebezpečnější je však druhá varianta. Mezi mladými lidmi je sexting často vnímán jako projev lásky, důvěry nebo flirtu s opačným (případně stejným) pohlavím. I tato forma však nese vážná rizika – především nechtěné šíření intimních materiálů mezi širší veřejnost, sexuální vydírání (sextortion) nebo veřejné zesměšnění, například po rozchodu, kdy zhrzený partner může materiály zneužít k pomstě.

Podle některých autorů⁶³ je vhodné sexting vnímat jako fenomén, který zahrnuje tři hlavní (sub)dimenze: přijímání, odesílání a sdílení (postování) intimních materiálů, například na sociálních sítích.

V moderním světě představuje největší nebezpečí v souvislosti se sextingem volně dostupná a široce rozšířená umělá inteligence (AI). Ta dokáže uměle vytvářet nebo upravovat sexuální materiály podle zadání uživatele. Technologie deepfake umožňuje realisticky generovat sexuální obsah s tváří jakékoli osoby. Tyto falešné montáže pak mohou útočníci využívat k vydírání, zesměšňování nebo ponižování oběti.

Alarmující je rostoucí trend mezi mladistvými, kteří pomocí AI vytvářejí nahé fotografie svých spolužáků a spolužaček⁶⁴. I když jde o uměle vytvořený materiál, může mít na oběť devastující dopad – slouží jako nástroj k zesměšnění, ponižení nebo vydírání. Rizika tvorby a šíření sextů se výrazně násobí s rozvojem generativní umělé inteligence, která umožňuje snadnou manipulaci s obrazy prostřednictvím tzv. svlékacích aplikací (nudify apps). Tyto nástroje posouvají sexting na zcela novou úroveň zneužitelnosti, protože dokážou během několika sekund vygenerovat realistické falešné nahé fotografie.

Mnoho pachatelů přitom jedná s pocitem, že jde „jen o legraci“ a nemůže z toho vzniknout nic vážného. Pro oběť je však trauma stejně reálné jako při zneužití autentické

⁶² SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ, K., DOBEŠOVÁ, P. *Sexting u českých dětí*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 32.

⁶³ SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ, K., DOBEŠOVÁ, P. *Sexting u českých dětí*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 32-35.

⁶⁴ Nebud' oběť, Sexting. Dostupné online z <https://nebudobet.cz/sexting/> [cit. 15. 3. 2026]

fotografie. Důsledky mohou zahrnovat posttraumatickou stresovou poruchu, úzkostné stavy, deprese, ztrátu sebevědomí a v krajních případech i sebevražedné myšlenky.

3.6 Body shaming

Tento druh kyberšikany se objevuje v našem světě už delší dobu, ale až posledních pár let si ho lidé začali více všímat, a tím ho dostali více do podvědomí i ostatních lidí. Podle Zvírotského⁶⁵ jde o útok, který zahanbuje nebo zesměšňuje vzhled nebo jakékoli jiné tělesné vlastnosti. Body shaming může mít podobu zdánlivě dobromyslného dobírání, ironických narážek nebo naopak velmi přímého a tvrdého verbálního útoku na vzhled a postavu oběti. Velmi často se vyskytuje i v partnerských vztazích.

Tento jev je velice zraňující a nebezpečný především pro děti a dospívající v období puberty. Právě v tomto vývojovém stadiu si jedinec nejvíce bere k srdci jakékoli poznámky na svůj vzhled. Body shaming vyvolává silný psychický tlak, který může vést k depresi, nenávisti k vlastnímu tělu, poruchám příjmu potravy (jako je anorexie nebo bulimie), sebepoškozování a v krajních případech i k sebevražedným myšlenkám či pokusům.

3.7 Happy Slapping

U této formy kyberšikany dochází k propojení reálného světa s online prostředím – jedná se o tzv. happy slapping (v překladu „šťastné fackování“ nebo „zábavné fackování“)⁶⁶.

Agresor nebo skupina agresorů natočí oběť v reálném světě při zesměšňujícím, ponižujícím nebo násilném chování (od facky přes fyzický útok až po další formy ponižování). Záznam následně zveřejní na sociálních sítích, často v uzavřených skupinách na platformách jako WhatsApp, Instagram nebo Messenger. Video se tím stává součástí online prostoru, kde se rychle šíří mezi širší publikum, a výrazně tak zesiluje dopad na oběť.

Cílem happy slappingu je získat co nejvíce lajků, zhlédnutí a sdílení⁶⁷. Agresori často soutěží o co největší brutalitu a „zábavnost“ záznamu. Pojem „happy slapping“

⁶⁵ ZVÍROTSKÝ, M. *Terminologický a výkladový slovník šikany*. 1. vyd. Praha: Grada, 2023. s. 19.

⁶⁶ Nebud' oběť. Kyberšikana. [online]. Dostupné z <https://nebudobet.cz/kybersikana/>

⁶⁷ECKERTOVÁ, L., DOČEKAL, D. *Bezpečnost dětí na internetu: Rádce zodpovědného rodiče*. 2013.

může na první pohled působit lehkovážně nebo pozitivně, ve skutečnosti však jde o závažnou formu kyberšikany, která rozhodně není ani veselá, ani neškodná.

Důsledky pro oběť mohou být velmi vážné až likvidační – ponížení vidí nejen přímí svědci v reálu, ale i široká online komunita, což prodlužuje a prohlubuje psychickou újmu.

3.8 Očerňování (denigration)

Jedná se o formu kyberšikany, při níž jsou o oběti šířeny hanlivé a nepravdivé informace. K jejich šíření jsou využívány zejména sociální platformy, jako jsou e-mail, messenger nebo specializované webové stránky, vytvořené pro tyto účely. Tyto stránky často obsahují seznamy jmen a fotografií osob, které nejsou v dané společnosti (například ve škole nebo komunitě) oblíbené. Na takových stránkách nebo ve skupinách na sociálních sítích mohou ostatní studenti či členové okolí agresora k danému obsahu přidávat své komentáře a vyjádření.

Do této kategorie kyberšikany lze zařadit rovněž zveřejňování, sdílení a odesílání digitálně upravených fotografií, v současnosti často vytvářených pomocí umělé inteligence. Tento obsah má často velmi zraňující nebo sexuální povahu.⁶⁸

⁶⁸ ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc, 2014. s. 48.

4 Právní aspekty kyberšikany

V dnešním světě, který je plný vyspělých technologií, je nezbytné neustále aktualizovat právní legislativu tak, aby adekvátně reagovala na kyberšikanu a kyberkriminalitu obecně. Umělá inteligence (AI) se rychle vyvíjí a její zneužití se stává čím dál tím snazším. Kyberšikana představuje závažný problém současného digitálního světa a díky novým technologiím se její rozsah neustále rozšiřuje.

Přestože je kyberšikana velmi rozšířeným jevem, český právní řád ji nedefinuje jako samostatný trestný čin. Její jednotlivé projevy a následky však mohou naplnit skutkovou podstatu různých trestných činů podle trestního zákoníku. Mezi nejčastější formy kyberšikany patří vydírání, vyhrožování, pomluvy nebo nebezpečné pronásledování (kyberstalking). Stávající legislativní rámec proto umožňuje postihnout pachatele za konkrétní jednání, které kyberšikanu tvoří.

V Rakousku je kyberšikana upravena odlišně – existuje zde speciální zákon, který toto jednání definuje přesněji.

V následujících kapitolách proto představíme jednotlivé právní úpravy kyberšikany v České republice a v Rakousku. Z rakouské právní úpravy a praxe byl v předchozí kapitole (3.4) použit jeden nedávný případ kybergroomingu.

4.1 Legislativní úprava v České republice

Základní právní normou upravující trestné činy související s kyberšikanou je **Trestní zákoník (č. 40/2009Sb.)**. Tento zákon obsahuje několik ustanovení, která lze na kyberšikanu aplikovat. Doplnkově se trestní úprava opírá také o ustanovení občanského práva a předpisy zaměřené na ochranu osobnosti a lidské důstojnosti.

Mezi trestné činy nejčastěji spojované s kyberšikanou patří:

- Nebezpečné pronásledování (kyberstalking) - § 354 trestního zákoníku
- Pomluva - § 184 trestního zákoníku
- Nebezpečné vyhrožování - § 353 trestního zákoníku
- Vydírání - § 175 trestního zákoníku
- Neoprávněné nakládání s osobními údaji - § 180 trestního zákoníku
- Poškození cizích práv - § 181 trestního zákoníku
- Porušení tajemství listin a dokumentů - § 183 trestního zákoníku

- Šíření pornografie - § 191 trestního zákoníku
- Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií - § 192 trestního zákoníku
- Nebezpečné vyhrožování - § 353 trestního zákoníku⁶⁹

Kyberšikana nemusí být vždy řešena výhradně v trestněprávní rovině. V mnoha případech lze využít i instituty občanského práva, především v oblasti ochrany osobnosti. Tyto předpisy slouží zejména k ochraně cti, lidské důstojnosti, soukromí a dobré pověsti poškozeného.

Přehled relevantních ustanovení občanského práva:

- Ochrana soukromí - § 84 občanského zákoníku
- Ochrana osobnosti - § 81 občanského zákoníku
- Ochrana lidské důstojnosti a cti - § 82 občanského zákoníku
- Náhrada nemajetkové újmy - § 2956 občanského zákoníku⁷⁰

4.2 Legislativní úprava v Rakousku

V Rakousku je kyberšikana řešena především prostředky trestního práva. Na rozdíl od České republiky zde existuje speciální ustanovení přímo zaměřené na kyberšikanu. Jedná se o § 107c rakouského trestního zákoníku (StGB) – Cybermobbing.

Tento paragraf byl zaveden v roce 2016 a upravuje dlouhodobé obtěžování oběti ve virtuálním prostředí. Rakousko tímto zákonným ustanovením reaguje na rychle rostoucí počet případů kyberšikany. Díky samostatné právní úpravě je možné pachatele postihnout přímo za jednání spočívající v kybermobbingu, aniž by bylo nutné prokazovat naplnění skutkové podstaty jiného trestného činu.

Kromě přímo definovaného cybermobbingu mohou jednotlivé formy kyberšikany naplňovat i skutkové podstaty dalších trestných činů, jako jsou pomluva, vydírání, porušení soukromí nebo kybergrooming. Výše trestů se odvíjí od závažnosti jednání a může spočívat v odnětí svobody, peněžité trest nebo v kombinace obou těchto trestů.

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sběrka zákonů Česká republika. 2009.

⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sběrka zákonů Česká republika. 2012.

Níže je uveden přehled vybraných trestných činů rakouského trestního práva, které se nejčastěji uplatňují při postihu kyberšikany. U každého trestného činu je uvedena příslušná právní úprava a výše trestu v případě naplnění skutkové podstaty.

- Cybermobbing - § 107c StGB (Strafgesetzbuch)
Odnětí svobody až 1 rok, při závažnějších případech až 3 roky; peněžitý trest.⁷¹
- Pomluva/urážka online - § 111-113 StGB
Odnětí svobody až 6 měsíců, u vážnějších případů až 1 rok; peněžitý trest.⁷²
- Vydírání (Erpressung) - § 105 StGB
Odnětí svobody 3 roky, u vážnějších případů až 10 let.⁷³
- Zasahování do soukromí - § 118 StGB
Odnětí svobody až 6 měsíců nebo peněžitý trest.⁷⁴
- Kybergrooming/sexuální nátlak na dítě - § 207b StGB
Odnětí svobody až 3 roky u závažnějších případů až 10 let.⁷⁵
- Krádež identity - § 248a StGB
Odnětí svobody až 1 rok, u závažnějších případů i více.
- Podvod online - § 146 StGB
Odnětí svobody až 1 rok, u závažnějších případů i více.⁷⁶

⁷¹ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 107c Cybermobbing, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

⁷² RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 111–113 Pomluva / urážka, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

⁷³ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 105 Vydírání, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

⁷⁴ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 118 Zasahování do soukromí, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

⁷⁵ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 207b Kybergrooming, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

⁷⁶ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 146 Podvod + § 248a Zneužití identity, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

- Šíření dětské pornografie - § 207c StGB

Odnětí svobody až 5 let, u závažnějších případů až 10 let.⁷⁷

⁷⁷ RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 207c Šíření dětské pornografie, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

5 Výzkumná část

5.1 Cíle a metoda výzkumu

Cílem výzkumu v této bakalářské práci bylo zmapovat výskyt kyberšikanou mezi žáky na Základní škole Školní v Kaplici a Horní Stropnici. Konkrétně šlo o identifikaci nejčastějších způsobů jejího projevu a návrh doporučení pro zlepšení prevence v této oblasti.

Pro empirickou část bakalářské práce byla zvolena kvantitativní metoda výzkumu s prvky kvalitativního výzkumu. Z možných metod sběru dat (ankety, rozhovory, pozorování či dotazníky) bylo vybráno anonymní dotazníkové šetření. Dotazník obsahoval převážně uzavřené otázky, doplněné o možnost vlastních odpovědi a jednu otevřenou otázku (viz otázka č. 19). Dotazníky byly distribuovány v papírové podobě žákům 7., 8. a 9. tříd na Základní škole Školní v Kaplici a na Základní škole v Horní Stropnici. Následně byly ručně přepsány do elektronické formy pro další zpracování.

Dotazník se zaměřoval především na zkušenosti žáků s kyberšikanou a na její nejčastější formy projevu. Oslovení škol proběhlo nejprve prostřednictvím e-mailu a následně telefonicky. Celkem bylo získáno 82 vyplněných dotazníků, z toho 53 ze Základní školy Školní v Kaplici a 29 ze Základní školy v Horní Stropnici. Sběr dat proběhl bez významných problémů.

Dotazník obsahoval 19 otázek a byl koncipován jako anonymní. Kombinoval uzavřené otázky (s možností zaškrtnutí odpovědi) a otevřené odpovědi (s volným textovým polem). Otázky byly formulovány jednoduchým a srozumitelným způsobem, aby byly pro žáky základní školy snadno pochopitelné a umožnily rychlou a přesnou odpověď.

5.2 Metoda vyhodnocení sběru dat a její výsledky

Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány prostřednictvím internetové aplikace Google Forms. Následně byly převedeny do přehledných grafů, které doplnil podrobný písemný rozbor. Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze práce.

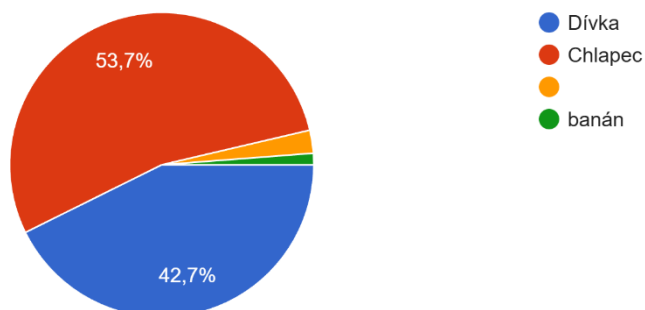
5.3 Vyhodnocení dotazníků

Dotazníkové šetření bylo realizováno mezi žáky 7.–9. ročníku vybraných základních škol. Celkem bylo získáno 82 platných dotazníků. U některých otázek se počet respondentů liší v důsledku nevyplněných položek.

1. Otázka: Jsi: dívka, chlapec, ..., banán?

Graf 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví⁷⁸

Jsi:
82 odpovědí

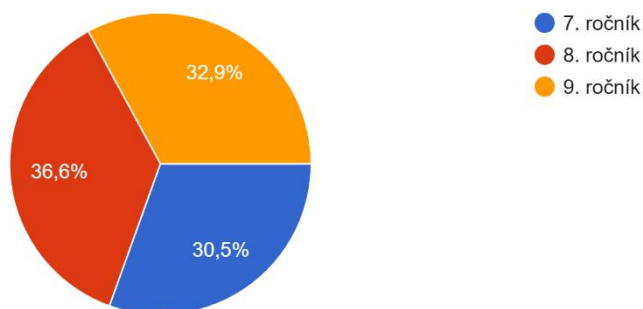


Otázku zodpovědělo 82 respondentů. Chlapci tvořili 53,7 %, dívky 42,7 %. Možnost „jiné“ zvolilo 2,4 % a 1 % respondentů uvedlo nesmyslnou odpověď („banán“).

2. Otázka: Který ročník navštěvuješ?

Graf 2: Rozdělení respondentů podle ročníku⁷⁹

Který ročník navštěvuješ?
82 odpovědí



⁷⁸ Vlastní zdroj

⁷⁹ Vlastní zdroj

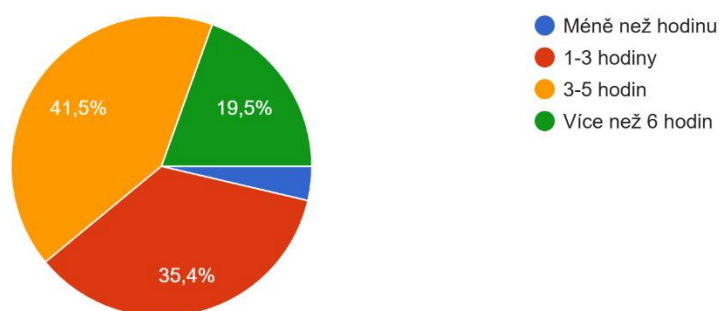
Na tuto otázku odpovědělo celkem 82 respondentů. Nejvíce žáků navštěvuje 8. ročník (36,6 %), následuje 9. ročník (32,9 %) a 7. ročník (30,5 %) základní školy.

3. otázka: Kolik času denně strávíš na internetu?

Graf 3: Doba strávená denně na internetu⁸⁰

Kolik času denně strávíš na internetu?

82 odpovědí



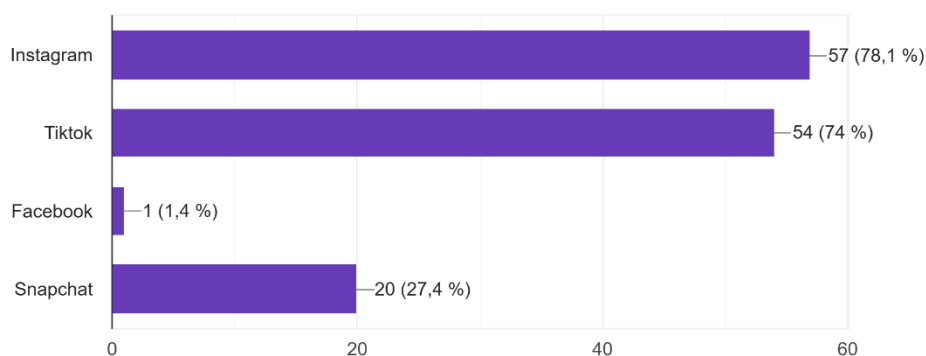
Z grafu vyplývá, že nejvíce žáků tráví na internetu 3-5 hodin denně (41,5 %). 35,4 % respondentů uvedlo, že tráví na internetu 1-3 hodiny, 19,5 % více než 6 hodin a pouze 3,7 % respondentů tráví na internetu méně než jednu hodinu. Připočteme-li k době strávené na internetu i dobu strávenou cestou do školy a ze školy a dobou výuky, je až alarmující, jak málo času asi dětem zbývá na jiné volnočasové aktivity.

4. otázka: Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Graf 4: Nejčastěji používané sociální sítě a platformy (možnost více odpovědí)⁸¹

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji? (můžeš zvolit více možností)

73 odpovědí

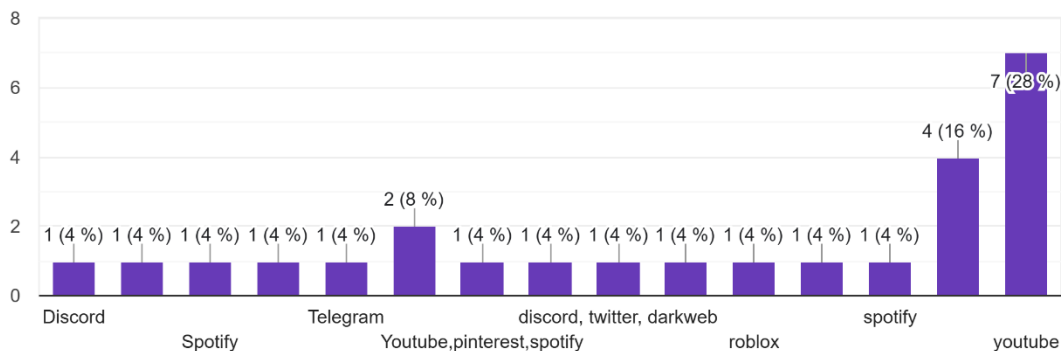


⁸⁰ Vlastní zdroj

⁸¹ Vlastní zdroj

jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

25 odpovědí



Nejčastěji respondenti uváděli Instagram (78,1 %) a Tiktok (74 %), následoval Snapchat (27,4 %) a nejméně Facebook (1,4 %). V možnostech vlastní odpovědi, odpovědělo celkem 25 respondentů. Nejčastěji uváděli platformy Youtube (28 %) a Whatsapp (16 %), dále pak Discord, Spotify, Telegram, Twitter (X), Roblox, Pinterest a Darkweb každý (4 %).

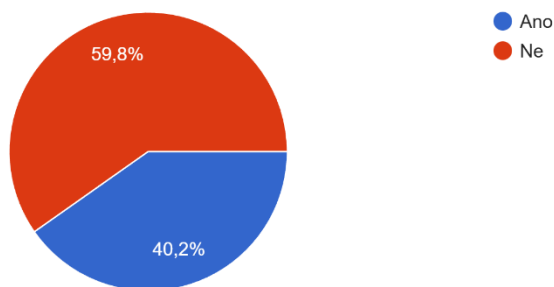
Z odpovědí respondentů vyplynulo, že v minulosti tak oblíbený Facebook už dnes nehraje žádnou důležitou roli, žáci staršího školního věku začali upřednostňovat Instagram a Tiktok.

5. otázka: Komunikuješ na internetu s lidmi, které osobně neznáš?

Graf 5: Komunikace s neznámými lidmi na internetu⁸²

Komunikuješ na internetu s lidmi, které osobně neznáš?

82 odpovědí



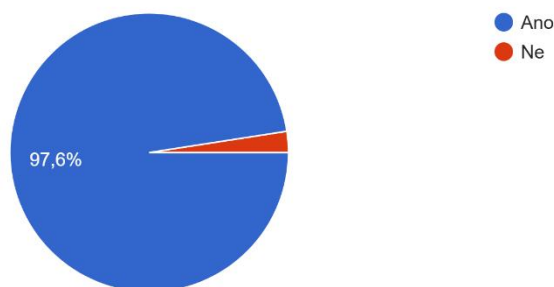
⁸² Vlastní zdroj

Na tuto otázku odpovědělo 82 žáků, z toho 59,8 % uvedlo, že s neznámými lidmi nekomunikují, a 40,2 % uvedlo, že ano. Počet žáků, kteří otevřeně přiznali, že na internetu komunikují s cizími lidmi, je podle mého názoru velmi vysoký a vybízí jednoznačně k zamyšlení, jaká intervenční opatření by měla/mohla přijmout rodina žáků a škola, kterou navštěvují. Z výsledku na tuto otázku usuzuji, že žákům stále ještě chybí taková osvěta, kterou by byli ochotni a schopni přijmout.

6. otázka: Slyšel/a jsi někdy pojem kyberšikana?

Graf č. 6: Znalost pojmu kyberšikana⁸³

Slyšel jsi někdy pojem kyberšikana?
82 odpovědí



Na tuto otázku odpovědělo 97,6 % respondentů, že pojem kyberšikana znají, a pouze 2,4 % uvedlo, že o něm neslyšeli. Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina žáků zná pojem kyberšikana, což ukazuje na relativně dobrou informovanost.

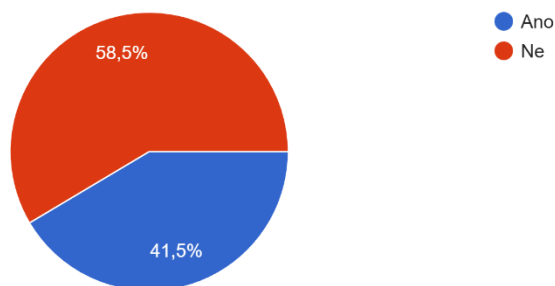
⁸³ Vlastní zdroj

7. otázka: Setkal/a ses někdy s kyberšikanou?

Graf 7: Osobní setkání s kyberšikanou⁸⁴

Setkal ses někdy s kyberšikanou? (pomluvy, urážky, šíření pomluv, rozesílání fotek bez svolení, ponižování)

82 odpovědí



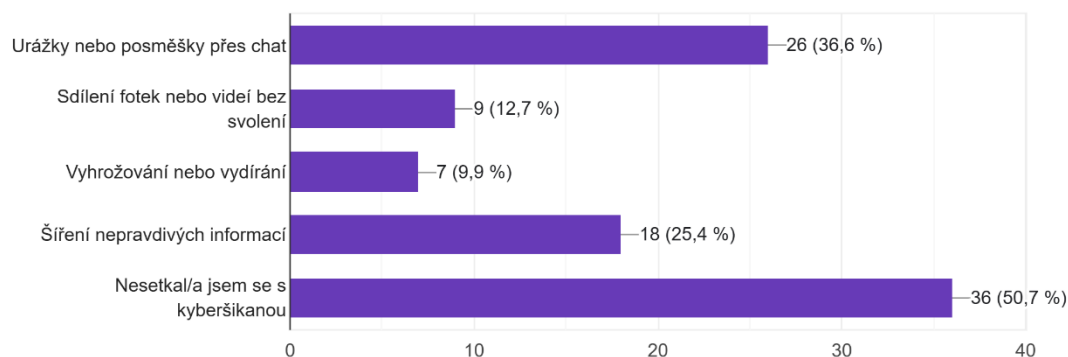
Z 82 respondentů se s kyberšikanou setkala 41,5 %, 58,5 % nikoliv. Z odpovědí respondentů je zřejmé, že kyberšikana není ojedinělým jevem a i přes rostoucí povědomí o této problematice stále představuje aktuální problém mezi žáky.

8. otázka: Pokud ano, jakým způsobem se projevovala?

Graf 8: Formy kyberšikany, se kterými se respondenti setkali (možnost více odpovědí)⁸⁵

Pokud ano, jakým způsobem se projevovala? (můžeš zvolit více možností)

71 odpovědí



⁸⁴ Vlastní zdroj

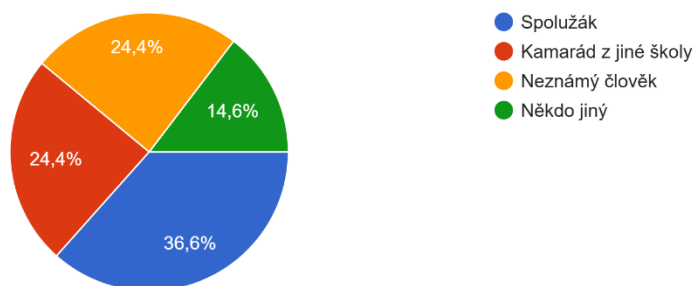
⁸⁵ Vlastní zdroj

58,5 % respondentů uvedlo, že se s kyberšikanou nesetkalo. Z těch, kteří ano, nejčastěji šlo o urážky nebo posměšky přes chat (36,6 %), šíření nepravdivých informací (25,4 %), sdílení fotek či videí bez svolení (12,7 %) a vyhrožování nebo vydírání (9,9 %). Z odpovědí vyplývá, že nejčastější formou jsou urážky a posměšky, které mohou být často vnímány jako běžná komunikace. Právě tato „normalizace“ může vést k podceňování závažnosti kyberšikany.

9. otázka: Kdo byl podle tebe původcem kyberšikany?

Graf 9: Původce kyberšikany⁸⁶

Kdo byl podle tebe původcem kyberšikany? (kdo ji začal)
41 odpovědí



Nejčastěji byl útočníkem spolužák (36,6 %). Kamarád z jiné školy nebo neznámý útočník představovali 24,4 %, jiná osoba 14,6 %. Žádný respondent neuvedl přesnou identitu pachatele. Z odpovědí lze konstatovat, že nejčastějším agresorem je spolužák, což ukazuje, že kyberšikana, často navazuje na vztahy ve školním kolektivu.

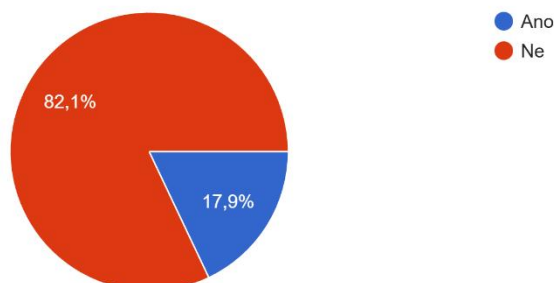
⁸⁶ Vlastní zdroj

10. otázka: Byl jsi někdy sám/sama obětí kyberšikany?

Graf 10: Byl respondent obětí kyberšikany?⁸⁷

Byl jsi někdy sám/sama obětí kyberšikany?

78 odpovědí



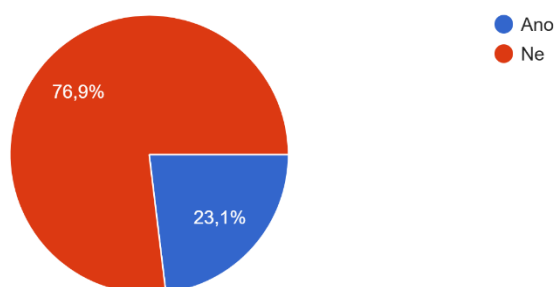
Obětí kyberšikany se stalo 17,9 % respondentů, 82,1 % nikoli. Z odpovědí respondentů vyplývá, že i když většina žáků obětí nebyla, podíl těch, kteří zkušenost mají, není zanedbatelný a ukazuje na přítomnost tohoto problému v kolektivu.

11. otázka: Zažil jsi kyberšikanu na téhle škole?

Graf 11: Výskyt kyberšikany na vlastní škole⁸⁸

Zažil jsi kyberšikanu na téhle škole?

78 odpovědí



Kyberšikanu na své škole zažilo 23,1 % respondentů, 76,9 % nikoli. Ačkoli kyberšikanu zažila jen asi pětina žáků, neznamená to, že by vedení škol mělo tuto situaci přehlížet. Intervence je nutná, i kdyby jen jeden jediný žák byl vystaven kyberšikaně,

⁸⁷ Vlastní zdroj

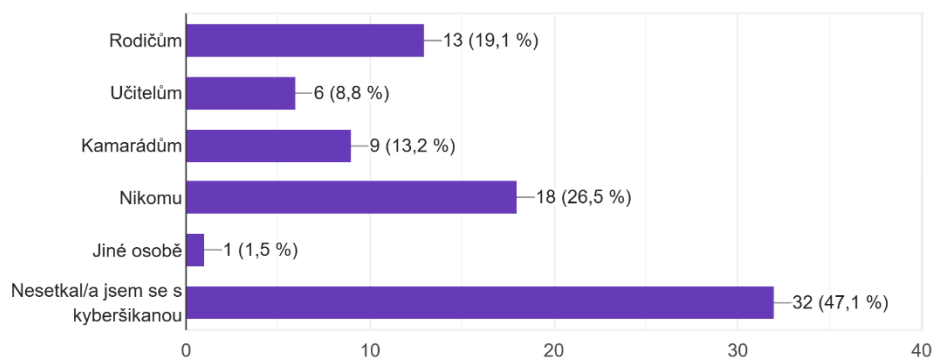
⁸⁸ Vlastní zdroj

12. otázka: Pokud jsi byl/a obětí kyberšikany, svěřil/a ses někomu?

Graf 12: Svěření se s problémem kyberšikany⁸⁹

Pokud jsi byl/a obětí kyberšikany, svěřil/a ses někomu? (můžeš zvolit více možností)

68 odpovědí



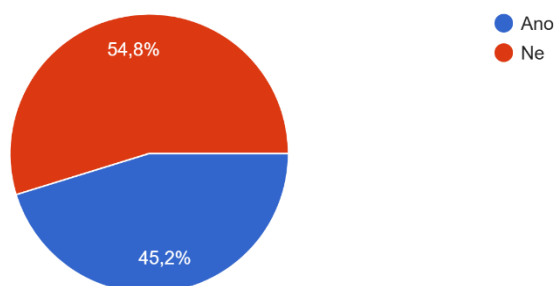
Největší podíl (47,1 %) tvořili respondenti, kteří se s kyberšikanou nasetkali. 26,5 % respondentů se s problémem nikomu nesvěřilo. Z těch, kteří ano, se 19,1 % svěřilo rodičům, 8,8 % učitelům a 1,5 % jiné osobě. Výsledky naznačují, že značná část žáků nevyhledává pomoc ve svém okolí. Část žáků se nikomu nesvěří, což může úzce souviset se strachem nebo nedůvěrou k dané osobě, k rodičům, škole, spolužákům, sourozencům. Tento faktor může výrazně ztěžovat řešení a včasnou detekci kyberšikany.

13. otázka: Pomohla nebo poradila ti ta osoba s tímto problémem?

Graf 13: Poskytnutí pomoci osobou, které se respondent svěřil⁹⁰

Pomohla nebo poradila ti ta osoba s tímto problémem?

42 odpovědí



⁸⁹ Vlastní zdroj

⁹⁰ Vlastní zdroj

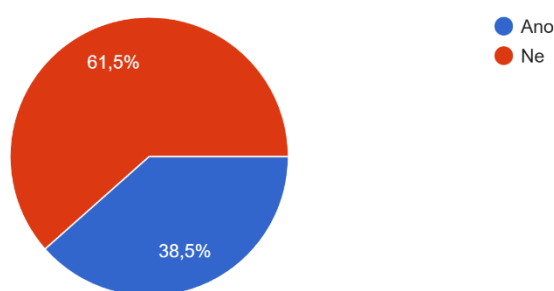
Pomoc (radu, podporu nebo konkrétní jednání) poskytla 45,2 % uvedených osob, v 54,8 % případů pomoc chyběla. Z výsledků vyplývá, že pomoc není vždy samozřejmostí, což negativně ovlivňuje řešení problémů. Tento výsledek je zarážející.

14. otázka: Byl jsi někdy svědkem kyberšikany?

Graf 14: Setkání s kyberšikanou v roli svědka⁹¹

Byl jsi někdy svědkem kyberšikany? (viděl/a jsi, že byl někdo šikanovaný online)

78 odpovědí



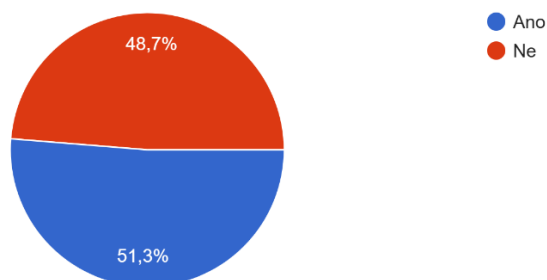
Svědkem kyberšikany bylo 38,5 % respondentů, 61,5 % nikoli. Vzhledem k rozšíření této problematiky, je tento výsledek překvapující.

15. otázka: Myslíš, že by ti škola pomohla, pokud bys kyberšikanu nahlásil/a?

Graf 15: Důvěra ve školu při řešení kyberšikany⁹²

Myslíš, že by ti škola pomohla, pokud bys kyberšikanu nahlásil/a?

78 odpovědí



⁹¹ Vlastní zdroj

⁹² Vlastní zdroj

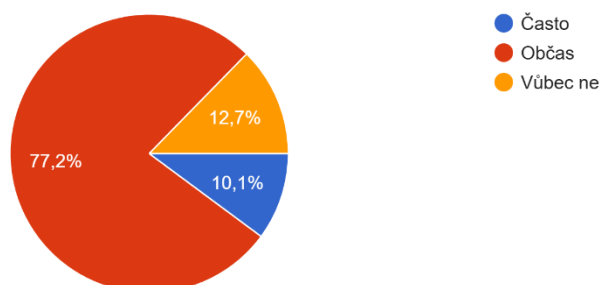
Škole důvěřuje a věří v její pomoc 51,3 % respondentů, 48,7 % nikoli. Důvěra je tedy mírně převažující, ale téměř polovina žáků školy v této oblasti nedůvěřuje. Když vezmeme v potaz, že žáci tráví ve škole většinu svého času, je tento výsledek velice znepokojující. Žáci by se právě ve škole měli cítit být chráněni.

16. otázka: Mluvíte ve škole, jak se bezpečně chovat na internetu?

Graf 16: Komunikace školy o bezpečném chování na internetu⁹³

Mluvíte ve škole, jak se bezpečně chovat na internetu?

79 odpovědí



77,2 % respondentů uvedlo, že se o tématu mluví ve škole občas, 10,1 % vůbec a 10,1 % často. Téma je tedy zpracováváno spíše občasně. Tento výsledek nelze považovat za uspokojivý, jelikož prevence by měla být dlouhodobá a systematická.

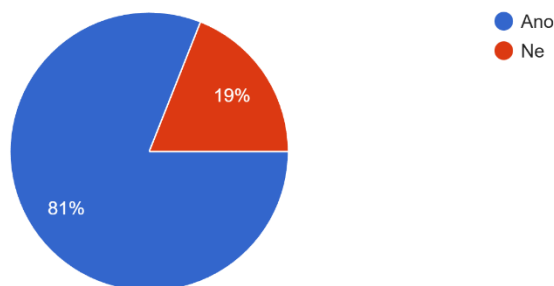
⁹³ Vlastní zdroj

17. otázka: Byl/a jsi někdy na nějaké přednášce, jak se chovat bezpečně na internetu?

Graf 17: Účast na odborné přednášce o bezpečnosti na internetu⁹⁴

Byl/a jsi někdy na nějaké přednášce, jak se chovat bezpečně na internetu?

79 odpovědí



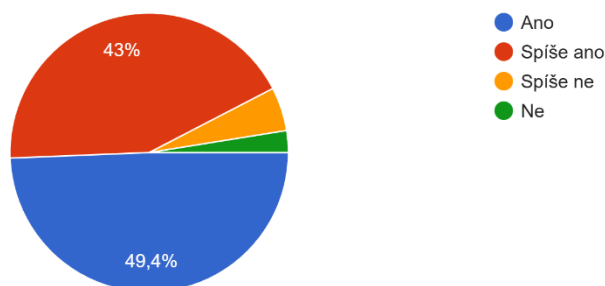
Odborné přednášky vedené preventistou nebo zástupcem Policie ČR se zúčastnilo 81 % respondentů, 19 % nikoli. Tento výsledek lze hodnotit jednoznačně pozitivně. Ukazuje to, že žáci mohou díky těmto přednáškám vědět, jak se bránit. Lze vyvozovat, že žáci mají základní znalosti.

18. otázka: Víš jak se bránit, pokud by tě někdo šikanoval online?

Graf 18: Znalost obrany proti kybernetickému útoku⁹⁵

Víš jak se bránit, pokud by tě někdo šikanoval na internetu?

79 odpovědí



49,4 % respondentů uvedlo, že jednoznačně ví, jak se zachovat, 43 % „spíše ano”. Pouze 5,1 % uvedlo „spíše ne” a 2,5 % „ne”.

⁹⁴ Zdroj: vlastní zpracování

⁹⁵ Vlastní zdroj

Celkem 92,4 % respondentů je přesvědčeno, že má dostatečné znalosti k obraně. Můžeme předpokládat, že znalosti ohledně bezpečnosti mohli žáci získat na zmíněných přednáškách a to je velmi pozitivní výsledek.

Vyhodnocení otevřené otázky č. 19: Názory na prevenci kyberšikany ve škole.

Odpovědi byly velmi různorodé. Velká část respondentů neměla konkrétní názor a nejčastěji odpovídala „nevím“ nebo „nic“. Menší část vyjádřila potřebu intenzivnější prevence – zejména častější přednášky (např. 2x ročně), otevřenou komunikaci s učiteli, budování důvěry a rychlé řešení případů. Tyto konkrétní návrhy pocházely převážně od žáků 9. ročníku. Vzhledem k dnešním vyspělým technologiím a možnostem, které mají školy k dispozici (role výchovných poradců, možnosti pořádat přednášky, kurzy, diskuse ...), je možné výsledek považovat za znepokojující.

Shrnutí praktické části

Na základě realizovaného dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 82 žáků 7.–9. ročníků, bylo zjištěno, že povědomí žáků o kyberšikaně je poměrně veliké. Přibližně 41,5 % respondentů uvedlo, že se s kyberšikanou setkalo, přičemž 17,9 % se stalo obětí a 38,5 % bylo svědkem tohoto jevu.

Nejčastější formou kyberšikany byly urážky a posměšky prostřednictvím online komunikace, dále šíření nepravdivých informací a sdílení fotografií bez souhlasu.

Významným zjištěním je také skutečnost, že poměrně velká část respondentů komunikuje s neznámými lidmi na internetu a tráví v online prostředí několik hodin denně.

Z výzkumu rovněž vyplynulo, že významnou roli hraje prostředí školy, jelikož nejčastějším agresorem byl spolužák. Znepokojivým zjištěním je skutečnost, že značná část obětí se nikomu nesvěří a pomoc často není poskytnuta.

Pozitivním zjištěním je vysoká informovanost žáků o pojmu kyberšikana a relativně dobré povědomí o možnostech obrany. Přesto však téměř polovina respondentů nedůvěřuje škole v řešení těchto situací.

Za klíčové lze považovat zjištění, že prevence ve školách probíhá spíše nepravidelně a žáci sami navrhnou její intenzivnější formu.

5.4 Diskuse

Cílem výzkumu bylo zjistit výskyt kyberšikany mezi žáky 7. – 9. ročníků základní školy a identifikovat její nejčastější formy. Na základě získaných dat lze konstatovat, že kyberšikana představuje mezi žáky druhého stupně základních škol reálný a poměrně častý problém. Zjištění ukazuje, že se s kyberšikanou setkalo 41,5 % respondentů a přibližně 17,9 % uvedlo, že se stali její obětí.

Za významné lze považovat zjištění, že nejčastější formou kyberšikany jsou urážky a posměšky prostřednictvím online komunikace. Tento typ chování je pro žáky snadno dostupným a často může být vnímán jako „běžná součást komunikace“, což může vést k jeho bagatelizaci. Dalšími častými projevy bylo šíření nepravdivých informací a sdílení fotografií bez souhlasu, což poukazuje na nedostatečné povědomí o důsledcích takového jednání.

Znepokojivým zjištěním je skutečnost, že část žáků se v případě kyberšikany nikomu nesvěří. Tento jev může souviset se strachem z reakce okolí, nedůvěrou v pomoc nebo snahou problém řešit samostatně. Přestože se někteří respondenti svěřili rodičům nebo učitelům, ne vždy jim byla poskytnuta adekvátní pomoc, což může negativně ovlivňovat ochotu žáků řešit podobné situace v budoucnu.

Dalším důležitým zjištěním je míra důvěry žáků ve školu. Přibližně polovina respondentů uvedla, že by škola pomohla při řešení kyberšikany, druhá polovina však tuto důvěru nemá. Tento výsledek poukazuje na potřebu posilovat vztahy mezi žáky a pedagogy a vytvářet bezpečné prostředí, ve kterém se žáci nebudou obávat problém oznámit.

Výsledky dále ukazují, že žáci tráví značné množství času na internetu, přičemž největší skupina uvádí 3–5 hodin denně. Tento faktor může zvyšovat riziko vystavení kyberšikaně i dalším formám rizikového chování. Zároveň téměř 40 % respondentů přiznalo komunikaci s neznámými osobami, což představuje významné bezpečnostní riziko.

Pozitivním zjištěním je vysoká informovanost žáků o pojmu kyberšikana a relativně dobré povědomí o možnostech obrany. Přesto však samotná znalost

problematiky nemusí být dostatečná, pokud není doplněna praktickými dovednostmi a podporu ze strany školy a rodiny.

Je rovněž vhodné zmínit, že prevence kyberšikany ve školách probíhá spíše nepravidelně, nejčastěji pouze občas. Přestože většina žáků absolvovala alespoň jednu přednášku, výsledky naznačují potřebu systematictější a pravidelnější prevence.

Je však nutné upozornit na limity tohoto výzkumu. Výzkumný soubor tvořilo 82 respondentů ze dvou základních škol, což omezuje možnost zobecnění výsledků. Dalším omezením je použití dotazníkové metody, která je závislá na subjektivním vnímání a upřímnosti respondentů.

5.5 Porovnání s teoretickou částí

Porovnání výsledků výzkumu s teoretickou částí

Výsledky výzkumu potvrzují teoretická východiska uvedená v předchozích kapitolách práce. V teoretické části bylo uvedeno, že kyberšikana se nejčastěji projevuje formou verbálních útoků, pomluv a sdílení nevhodného obsahu. Tyto formy byly potvrzeny i v praktické části, kde dominovaly urážky v online komunikaci a šíření nepravdivých informací.

Z hlediska jednotlivých typů rizikového chování lze výsledky spojit zejména s pojmy jako kybergrooming, sexting nebo happy slapping, které byly popsány v teoretické části. Například sdílení fotografií bez souhlasu souvisí se sextingem, zatímco manipulace či komunikace s neznámými osobami může být spojena s kybergroomingem.

Teoretická část rovněž zdůrazňuje význam anonymity a nepřímé agrese v online prostředí. Tento fakt byl potvrzen i výzkumem, kde se často nepodařilo identifikovat konkrétního agresora.

Dále bylo v teoretické části uvedeno, že oběti kyberšikany často nevyhledávají pomoc, což bylo potvrzeno i v praktické části, kde se významná část respondentů nikomu nesvěřila.

Lze tedy konstatovat, že výsledky výzkumu jsou v souladu s teoretickými poznatky a potvrzují aktuálnost a závažnost problematiky kyberšikany.

5.6 Křížová analýza dat

Na základě získaných dat byla provedena základní křížová analýza vybraných proměnných. Cílem bylo identifikovat možné souvislosti mezi chováním žáků na internetu a jejich zkušenostích s kyberšikanou.

5.6.1 Vztah mezi časem stráveným na internetu a výskytem kyberšikany

Z výsledků vyplývá, že značná část respondentů tráví na internetu 3–5 hodin denně (41,5 %) a téměř pětina více než 6 hodin denně.

Lze předpokládat, že vyšší čas strávený online zvyšuje pravděpodobnost setkání s kyberšikanou. Tento předpoklad podporuje i fakt, že více než 40 % respondentů uvedlo, že se s kyberšikanou setkala.

Dlouhodobý pobyt v online prostředí tak představuje významný rizikový faktor.

5.6.2 Vztah mezi komunikací s neznámými osobami a rizikovým chováním

Přibližně 40,2 % respondentů uvedlo, že komunikují s lidmi, které osobně neznají. Tato skupina žáků je potenciaálně více ohrožena nejen kyberšikanou, ale i dalšími formami rizikového chování, jako je třeba kybergrooming. Lze předpokládat, že otevřenost vůči neznámým osobám zvyšuje pravděpodobnost negativních zkušeností v online prostředí.

5.6.3 Vztah mezi zkušenostmi s kyberšikanou a ochotou svěřit se

Výsledky ukazují, že část respondentů, kteří se setkali s kyberšikanou, se nikomu nesvěřila (26,5 %). Tento fakt může naznačovat souvislost mezi zkušenostmi s kyberšikanou a nízkou důvěrou v okolí. Nedostatečná komunikace o problému může vést k jeho prohlubování a absenci řešení.

5.6.4 Vztah mezi důvěrou ve škole a řešením kyberšikany

Přibližně 51,3 % respondentů uvedlo, že by škola pomohla při řešení kyberšikany, zatímco 48,7 % tuto důvěru nemá. Lze tedy předpokládat, že nižší důvěra ve školu může ovlivňovat ochotu žáků problém nahlásit. Tento faktor může přímo souviset s tím, že část obětí zůstává bez pomoci.

Shrnutí křížové analýzy

Křížová analýza naznačuje, že mezi jednotlivými proměnnými existují určité souvislosti. Mezi hlavní faktory patří zejména vysoký čas strávený na internetu a komunikace s neznámými osobami. Dále se ukazuje, že důvěra ve školu a okolí hraje klíčovou roli při řešení kyberšikany.

Je však nutno zdůraznit, že vzhledem k charakteru výzkumu se jedná o interpretační závěry, nikoli o statisticky ověřené vztahy.

5.7 Návrh prevence kyberšikany na základě výsledků výzkumu

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že prevence kyberšikany je v současné době nezbytnou součástí školního prostředí. Výzkum ukázal, že značná část žáků tráví na internetu několik hodin denně, přičemž 41,5 % respondentů se s kyberšikanou již setkala a část z nich se stala její obětí.

Zároveň bylo zjištěno, že významná část žáků komunikuje s neznámými osobami a ne vždy vyhledá pomoc v případě problémů. Tyto skutečnosti poukazují na potřebu systematické a cílené prevence nejen ve školím prostředí, ale také v rodině.

5.7.1 Prevence ve školním prostředí

Na základě zjištěných výsledků je vhodné zaměřit se především na posilování důvěry mezi žáky a pedagogy. Výzkum ukázal, že téměř polovina respondentů nevěří, že by škola pomohla při řešení kyberšikany, což může vést k tomu, že žáci problém nenahlásí.

Důležitým opatřením je proto vytváření bezpečného prostředí, ve kterém se žáci nebudou obávat se svěřit. Školy by měly pravidelně zařazovat preventivní programy, přednášky a besedy zaměřené na problematiku kyberšikany. Z výzkumu vyplývá, že tyto aktivity probíhají spíše nepravidelně, což naznačuje prostor pro jejich častější realizaci.

Součástí prevence by měla být také aktivní komunikace s žáky o bezpečném chování na internetu a konkrétních situacích, se kterými se mohou setkat.

5.7.2 Prevence ze strany rodičů

Rodina hraje rovněž klíčovou roli v prevenci kyberšikany. Na základě výsledků výzkumu je zřejmé, že děti tráví na internetu značné množství času a často komunikují s

osobami, které osobně neznají. Rodiče by proto měli věnovat zvýšenou pozornost online aktivitám svých dětí, zajímat se o jejich chování na sociálních sítích a otevřeně s nimi komunikovat o možných rizicích.

Důležité je rovněž nastavení jasných pravidel pro používání digitálních technologií a budování důvěry, aby se dítě v případě problémů nebálo svěřit.

5.7.3 Prevence zaměřená na žáky

Z výzkumu vyplývá, že žáci mají poměrně dobré povědomí o kyberšikaně, avšak toto povědomí nemusí vždy odpovídat jejich skutečnému chování.

Prevence by se proto měla zaměřit na praktické dovednosti, jako je:

- ochrana osobních údajů,
- bezpečné chování na sociálních sítích,
- odmítání komunikace s neznámými osobami,
- schopnost rozpoznat rizikové situace.

Důležité je také vést žáky k odpovědnému chování v online prostředí a k respektu vůči ostatním uživatelům.

5.7.4 Shrnutí preventivních opatření

Na základě výsledků výzkumu lze konstatovat, že prevence kyberšikany by měla být systematická, pravidelná a zaměřená na spolupráci školy, rodiny a samotných žáků. Klíčovými faktory jsou zejména posilování důvěry, otevřená komunikace a zvyšování digitální gramotnosti.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala problematikou kyberšikany mezi žáky na druhém stupni základních škol, konkrétně na Základní škole Školní v Kaplici a Základní škole v Horní Stropnici, a to v 7., 8. a 9. třídě. Hlavním cílem práce bylo zmapovat výskyt kyberšikany mezi žáky, identifikovat její nejčastější formy projevu a na základě získaných poznatků navrhnout vhodná doporučení pro zlepšení prevence v daném školním prostředí.

V teoretické části byly vymezeny základní pojmy související s problematikou šikany a kyberšikanou, jejími formami, příčinami a důsledky. Dále byla pozornost věnována typologii agresorů a obětí, dopady na psychiku oběti i právní aspekty kyberšikany v České republice a Rakousku. Z teoretických poznatků vyplývá, že kyberšikana představuje závažný sociální problém, který má výrazné dopady na psychiku obětí a je úzce spojen s rozvojem digitálních technologií.

V praktické části práce byl realizován kvantitativní výzkum formou anonymního dotazníkového šetření mezi 82 žáky 7.–9. ročníku. Výsledky ukázaly, že kyberšikana je mezi žáky poměrně rozšířeným jevem, přičemž významná část respondentů se s ní již setkala, ať už v roli oběti, nebo svědka. Nejčastější formou byly urážky a posměšky v online komunikaci, dále šíření nepravdivých informací a sdílení obsahu bez souhlasu.

Z výzkumu dále vyplynulo, že rizikovým faktorem je zejména vysoký čas strávený na internetu a komunikace s neznámými osobami. Znepokojivým zjištěním je skutečnost, že část žáků se v případě kyberšikany nikomu nesevěří a ne vždy vyhledá pomoc. Rovněž se ukázalo, že důvěra ve školu není u všech žáků dostatečná, což může negativně ovlivňovat řešení těchto situací.

Na základě získaných výsledků byla navržena preventivní opatření zaměřená na školu, rodiče i samotné žáky. Klíčovou roli hraje především otevřená komunikace, budování důvěry, pravidelná prevence a zvyšování digitální gramotnosti. Důležité je také aktivní zapojení všech zúčastněných stran, tedy školy, rodiny i žáků samotných.

Lze konstatovat, že stanovený cíl práce byl splněn. Výsledky výzkumu potvrdily aktuálnost a závažnost problematiky kyberšikany a poukázaly na potřebu systematické prevence. Do budoucna by bylo vhodné zaměřit se na rozsáhlejší výzkum a hlubší analýzu této problematiky, například za využití kombinace kvantitativních a kvalitativních metod.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČERNÁ, A., DĚDKOVÁ, L., MACHÁČKOVÁ, H., ŠEVČÍKOVÁ, A., ŠMAHEL, D., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 152. ISBN 978-80-247-4577-0.
2. ECKERTO VÁ, L., DOČEKAL, D. *Bezpečnost dětí na internetu: Rádce zodpovědného rodiče*. Praha: Computer Press, 2013. s. 224. ISBN 978-80-251-3804-5.
3. JANOŠOVÁ, P., KOLLEROVÁ, L., ZÁBRODSKÁ, K., KRESSA, J., DĚDOVÁ, M. *Psychologie školní šikany*. 1. vyd. Praha: Grada, 2016. s. 416. ISBN 978-80-247-2992-3.
4. KOLOUCH, J. *CyberCrime*. [online]. Praha: CZ.NIC, 2016. EDICE CZ. NIC. ISBN 978-80-88168-18-8. Dostupné také z: <https://eknizky.sk/wp-content/uploads/2018/12/cybercrime.pdf>
5. KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 336. ISBN 978-80-7367-871-5.
6. KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. s.
7. KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R. *Kyberšikana a další formy kybernetické agrese: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování*. [online]. 2025.
8. KOWALSKI, R. M., GIUMETTI, G. W., SCHROEDER, A. N., & LATTANNER, M. R. (2014). *Bullying in the digital age: A critical review and meta – analysis of cyberbullying research among youth*. *Psychological Bulletin*, 140(4),1073–1137.
<https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fa0035618>
9. KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně na internetu: Průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, a.s, 2016. s. 176. ISBN 978-80-247-5595-3.
10. NAVARRO-OLIVAS, Raul (ed.). *Family, Bullying and Cyberbullying* [online]. Basel: MDPI, 2019. ISBN 978-3-03921-081-7.
11. PATCHIN, J W.; HINDUJA, S. *Cyberbullying: Identification, Prevention, and Response*. Cyberbullying Research, 2023. Dostupné z:

<https://cyberbullying.org/Cyberbullying-Identification-Prevention-Response-2023.pdf>

12. ROGERS, V. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 104. ISBN 978-80-7347-984-2.
13. SVOBODA, J. *Agrese a agresivita v předškolním a mladším školním věku*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 168. ISBN 978-80-262-0603-3.
14. SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ, K., DOBEŠOVÁ, P. *Sexting u českých dětí*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s. 264. ISBN 978-80-244-5794-9.
15. ŠEVČÍKOVÁ, A. a kol. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada Publishing, 2014. s. 184. ISBN 978-80-247-5010-1.
16. ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. s. 232. ISBN 978-80-244-4227-3.
17. ŠVESTKOVÁ, R., SOLDÁN, L., ŘEHKA, M. *Kyberšikana*. 1. vyd. České Budějovice: ZSF JU, 2019. s. 82. ISBN 978-80-7394-752-1.
18. WIELGUS, R. B., & PEEBLES, K. A. (2014). *Effects of wolf mortality on livestock depredations*. PLoS ONE, 9(12), e113505. Dostupné z <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0113505>

Elektronické zdroje

1. BEDROŠOVÁ, M. MACHÁČKOVÁ, H., ŠEREK, J. ŠMAHEL, D., & BLAYA, C. (2022). *The relation between the cyberhate and cyberbullying experiences of adolescents in the Czech Republic, Poland, and Slovakia*. Computers in Human Behavior, 130, 107013. Dostupné z <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563221003368?via%3Dihub>
2. Bezpečnost Mendelu. *Co je šikana*. [online]. Dostupné z <https://bezpecnost.mendelu.cz/35686-co-je-sikana> [cit. 15. 2. 2026].
3. DOBEŠOVÁ, P.; KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R. *Metodologické doporučení k primární prevenci rizikového chování: Příloha č. 18 – Rizikové sexuální chování*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010. [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/> [cit. 11. 3. 2026].
4. Česká školní inspekce. *Hodnocení rizikového chování žáků na základních a středních škol – tematická zpráva*. Praha: Česká školní inspekce, 2023. Dostupné

- z https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%C5%99%C3ADlohy/Dokumenty/TZ-Hodnoceni-rizikoveho-chovani_FINAL.pdf
5. E-bezpečí. *Co je flaming*. [online]. Dostupné z <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dali-rizika/38-35>
 6. Florence: odborný časopis pro nelékařské zdravotnické pracovníky. *Sociální síť jako jeden z prostředků kybersikany*. [online]. Dostupné z <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2015/5/socialni-site-jako-jeden-z-prostredku-kybersikany/>
 7. Linka bezpečí. *Kybersikana*. [online]. Dostupné z <https://www.linkabezpeci.cz/poradna/online>
 8. Linka bezpečí. *Výroční zpráva 2024*. Praha: Linka bezpečí, 2024. Dostupné z <https://www.linkabezpeci.cz/documents/41242/88344/vyrocní-zprava-2024.pdf/35920786-585c-52e1-d89f-7c8a24784f7e?t=1750866245841>
 9. MEIN BEZIRK. *Achtjährige bei Cyber Grooming in Wien missbraucht*. [online]. Dostupné z https://www.meinbezirk.at/wien/c-lokales/achtjaehrige-bei-cyber-grooming-in-wien-missbraucht_a7049474
 10. MEIN BEZIRK. *Mann nach sexuellem Missbrauch übers Internet in Haft*. [online]. Dostupné z https://www.meinbezirk.at/wien/mann-nach-sexuellem-missbrauch-uebers-internet-in-haft_a7057879
 11. Nebud' oběť. *Kybersikana*. [online]. Dostupné z <https://nebudobet.cz/kybersikana/>
 12. Nebud' oběť. *Kybergrooming*. [online]. Dostupné z <https://nebudobet.cz/kybergrooming/>
 13. Nebud' oběť. *Sexting*. [online]. Dostupné z <https://nebudobet.cz/sexting/>
 14. Záchranný kruh. *Šikana*. [online]. Citace dostupná z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/sikana-a-nasili/co-je-sikana.html>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sbíрка zákonů Česká republika. 2009.
2. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sbíрка zákonů Česká republika. 2012.
3. RAKOUSKO. Strafgesetzbuch 1974 (StGB), § 107c Cybermobbing, ve znění pozdějších předpisů. In Bundesgesetzblatt der Republik Österreich. 1974.

4. Rozsudek okresního soudu v Táboře. Online. Dostupné na www.msp.gov.cz/documents/60489/2589806/Priloha_13Si+12_2021-2.pdf/1240db5b-0be0-4054-9ec6-07b093880798

Seznam zkratek

AI – umělá inteligence

SMS – krátká textová zpráva

StGB – Strafgesetzbuch (rakouský trestní ustanovení)

§ - paragraf

Např. – například

Tzv. – takzvaný

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví

Graf č. 2: Rozdělení respondentů podle ročníku

Graf č. 3: Doba strávená denně na internetu

Graf č. 4: Nejčastěji používané sociální sítě a platformy

Graf č. 5: Komunikace s neznámými lidmi na internetu

Graf č. 6: Znalost pojmu kyberšikana

Graf č. 7: Osobní setkání s kyberšikanou

Graf č. 8: Formy kyberšikany, se kterými se respondenti setkali

Graf č. 9: Původce kyberšikany

Graf č. 10: Byl respondent obětí kyberšikany

Graf č. 11: Výskyt kyberšikany na vlastní škole

Graf č. 12: Svěření se s problémem kyberšikany

Graf č. 13: Poskytnutí pomoci osobou, které se respondent svěřil

Graf č. 14: Setkání s kyberšikanou v roli svědka

Graf č. 15: Důvěra ve školu při řešení kyberšikany

Graf č. 16: Komunikace školy o bezpečném chování na internetu

Graf č. 17: Účast na odborné přednášce o bezpečnosti na internetu

Graf č. 18: Znalost obrany proti kybernetickém útoku

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník <https://docs.google.com/forms/d/16c3Ioep1QqBA4amAXZtS7yt-r5iN-cal58AZBwejbKw>

- 1. Jsi:**
 - a) Dívka
 - b) Chlapec
 - c) Jiné:

- 2. Který ročník navštěvuješ?**
 - a) 7. ročník
 - b) 8. ročník
 - c) 9. ročník

- 3. Kolik času denně strávíš na internetu?**
 - a) Méně než hodinu
 - b) 1–3 hodiny
 - c) 3–5 hodin
 - d) Více než 6 hodin

- 4. Jaké sociální sítě používáš nejčastěji? (můžeš zvolit více možností)**
 - a) Instagram
 - b) Tiktok
 - c) Facebook
 - d) Snapchat
 - e) Jiné:

- 5. Komunikuješ na internetu s lidmi, které osobně neznáš?**
 - a) Ano
 - b) Ne

- 6. Slyšel jsi někdy pojem kyberšikana?**
 - a) Ano
 - b) Ne

- 7. Setkal ses někdy s kyberšikanou? (pomluvy, urážky, šíření pomluv, rozesílání fotek bez svolení, ponižování)**
 - a) Ano
 - b) Ne

- 8. Pokud ano, jakým způsobem se projevovala? (můžeš zvolit více možností)**
 - a) Urážky nebo posměšky přes chat
 - b) Sdílení fotek nebo videí bez svolení
 - c) Vyhrožování nebo vydírání
 - d) Šíření nepravdivých informací
 - e) Nasetkal/a jsem se s kyberšikanou
 - f) Jiné:

- 9. Kdo byl podle tebe původcem kyberšikany? (kdo ji začal)**
- a) Spolužák
 - b) Kamarád z jiné školy
 - c) Neznámý člověk
 - d) Někdo jiný
- 10. Byl jsi někdy sám/sama obětí kyberšikany?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 11. Zažil jsi kyberšikanu na téhle škole?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 12. Pokud jsi byl obětí kyberšikany, svěřil/a ses někomu? (můžeš zvolit více možností)**
- a) Rodičům
 - b) Učitelům
 - c) Kamarádům
 - d) Nikomu
 - e) Nesetkal/a jsem se s kyberšikanou
- 13. Pomohla nebo poradila ti ta daná osoba s tímto problémem?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 14. Byl jsi někdy svědkem kyberšikany? (viděl/a jsi, že byl někdo šikanovaný online)**
- a) Ano
 - b) Ne
- 15. Myslíš, že by ti škola pomohla, pokud bys kyberšikanu nahlásil/a?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 16. Mluvíte ve škole, jak se bezpečně chovat na internetu?**
- a) Často
 - b) Občas
 - c) Vůbec ne
- 17. Byl/a jsi někdy na nějaké přednášce, jak se chovat bezpečně na internetu?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 18. Víš, jak se bránit, pokud by tě někdo šikanoval na internetu?**
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne

**19. Co by podle tebe, mohla škola udělat pro lepší prevenci kyberšikany?
(otevřená otázka, můžeš se více rozepsat)**